

Ali so ekonomski ukrepi za gospodarjenje v letu 1968 dovolj spodbudni za učinkovito gospodarjenje

Zvezna skupščina je v začetku lanskega leta sklenila, da morajo organi zvezne uprave proučiti in izdelati ekonomiske ukrepe za gospodarjenje v letu 1968 do konca oktobra 1967. Pri tem je Zvezna skupščina upoštevala dejstvo, da reforma vse bolj dobiva obeležje tržnega gospodarstva in da je odvisnost za gospodarske rezultate v pretežni meri že prešla na gospodarske organizacije. Pri tem je bistveno predvsem dvoje:

1. Da je pripravljanje gospodarstva učinkovito le če mu je z družbenimi ukrepi jasno odprtia pot po gojiv in možnosti za razvijanje optimalne gospodarske iniciative.

2. Da ima gospodarstvo v smislu vsebine družbenega sistema možnost za sodelovanje in vplivanje pri formirjanju gospodarskih ukrepov za prihodnje leto.

Zal pa moramo ugotoviti, da se organi zvezne uprave niso držali zahtev Zvezne skupščine. Poslužili so se oblik, ki se tem zahtevam nasprotne. Gomilo ukrepov so ti organi postavili pred skupščino prav v zadnjih dneh starega leta, z namenom da bi ti ukrepi dobili takojšnjo veljavno. Zvezna skupščina je te ukrepe obravnavala po hitrem postopku, ker bi z odlašanjem nastala pravna praznina; večina starih gospodarskih ukrepov je namreč izgubila veljavno s koncem leta.

Nobenega dvoma ni, da je takšna metoda povzročila gospodarsko in politično škodo. Gospodarsko predvsem v tem, ker je še danes očitno, da vsi ukrepi niso prilagojeni potrebam gospodarstva, predvsem zato, ker je vrsta ukrepov samo načelna in ni še konkretnih instrumentov, ki bi omogočali operativno uporabo.

Tako je na primer tudi v našem podjetju kljub sklep centralnega delovskega sveta, da morajo biti plan za leto 1968 in ukrepi predloženi v razpravo meseca decembra, ta naloga prav zato zaostala. Naš letni plan bomo zato sprejemali šele februarja.

Poleg ukrepov, ki sicer pozitivno usmerjajo nadaljni razvoj reforme in sproščajo gospodarstvo nadaljnega dela administrativnega ukrepanja. Hkrati pa je ostala vrsta starih predpisov neispremenjenih, čeprav je bilo že v preteklem letu dogzano, da so neživiljenjski in pa prihodnje uresničevanje reforme nesmiseln in škodljivi.

Tu bi omenil le tri izmed njih, ki jih je potrebljeno nekoliko asvetliti.

Devizni režim je prvi tak primer. Zakonodajno širok in dokaj liberaliziran ni doživel od lanskega leta na tem področju praktično nobene spremembe, kljub temu, da je devizna bilanca iz lanskega leta negativna. Mnogo je bilo že javne kritike na račun neodgovornega uvoza, predvsem proizvodov široke potrošnje, ki pogosto niso odigrali intervencijske vloge, pač pa neodgovorno trošenje deviz in špekulativno bogatjenje uvoznikov.

Novi zakonodajni ukrepi, ki naj

bi sledili iz izkušenj negativne prakse ni. Predvsem ni tistih, ki bi morali diferencirati devizno potrošnjo, tako da bi v prvi vrsti zagotavljali devize za proizvodnjo blaga, ki je namenjeno tržiščem konvertibilnih deviz in pa modernizaciji proizvodnje. Skratka, ni zakonodajnih ukrepov, ki bi zagotavljali uavnovešenje devizne bilance, od česar zavisi trdnost dinarja. Nasproti temu liberalnemu deviznemu sistemu pa interni zaporedni ukrepi Narodne banke komplikirajo in onemogočajo normalno gospodarjenje z devizami prav na tem, najbolj občutljivem področju v proizvodnji. Danes še nobeno podjetje ne ve s kakšnim delom deviz bo razpolagalo. Nam je na primer določena potrošnja za prvo četrletje 29 % manj kot smo povprečno rabili v lanskem letu, ne glede na to, da povečujemo izvoz v letošnjem letu za okrog 25 %. Ta negotovost nas zelo ovira pri sklepanju pagodb z zahodnimi partnerji, ker ne vemo, če bomo imeli dovolj potrebnih deviz za realizacijo možnega izvoza.

Drug tak primer je carinski sistem. Bili smo prepričani, da se bo carinski sistem bistveno spremenil in prilagodil naši gospodarski politiki. Večkrat so družbeni in politični organi nakazovali potrebo po modernizaciji proizvodnje, s ciljem, da bi se naše gospodarstvo s povečanim obsegom vključevalo v mednarodno tržišče. Vendar so sedanje spremembe carinskega zakona nebastvene in se napačajo le na zaščito nekaterih primarnih proizvodov. Če velja načelo, in to v svetu velja, da so carine sistem, s katerim država ščiti in vsklajuje svoje gospodarstva, potem moramo ugotoviti, da je naš carinski sistem v glavnem fiskalen, kar pomeni, bolj namenjen družbeni akumulaciji, ki je v tem primeru zvezna.

Poglejmo konkretni primer: Za modernizacijo naše proizvodnje smo prisiljeni vse naprave večinoma uvoziti. Pri uvozu plačamo 31 % carine. Postavlja se vprašanje, zakaj je carina tako visoka, ko teh naprav v naši državi sploh ne proizvajamo. Tu torej ni potrebe po zaščiti nekoga. To pa pomeni, da so te naprave pri nas za 31 % dražje, kot jih nabavi industrijska konkurenca za primer v Zahodni Nemčiji. Poleg tega dobri omenjena konkurenca stoj za dolgoročnejše odplačilo, kot je zaradi skromnejšega obsega kapitala mogoče pri nas. To pomeni, da smo že v startu modernizacije na zelo neenakopravnih ekonomskih pozicijah.

Sedanji carinski sistem oteže modernizacijo naše proizvodnje, ker se ta neenakost pri dostopu do sredstev za proizvodnjo v končni posledici kaže v cenah naših proizvodov na mednarodnem trgu. Ob tem je celo vrsta nesmiselnih primerov, ki nekje globoko zadevajo v račune in možno rentabilnost gospodarstva. Primer: Pri izvozu ivernih in drugih plošč velja

zaščitna carina v Italiji 25 %. Pri uvozu teh plošč iz Italije pa je naša carinska zaščita le 6 %. Pri tem pa je zelo važno to, da mi pri izvozu plošč ne dobimo premije, Italijani pa uživajo davčne olajšave za približno 18 %. Zaradi te carinske neskladnosti so naše plošče na italijanskem trgu predrage in neinteresante, še več, plošče iz uvoza so cenejše kot pa naše domače. Takšen carinski instrumentarij poruši vse realne in opravičljive elemente tržnih kalkulacij. Podobnih carinskih nesmislov je v našem carinskem režimu mnoga, kar v praksi deformira realne vrednosti v blagovni menzuri. Očitno je nujno potrebno revidirati sedanje carinske postavke na podlagi pomembnejših ekonomsko primerjalnih analiz.

Oglejmo si še tretji primer, ki zadeva limitirane stopnje za potrebe družbenih družb. Tu gre za ukrep, ki so si ga pridržali zvezni organi, da določajo za vse republike enako stopnja prispevkov iz gospodarstva za potrebe nacionalnih družbenih družb in socialnega zavarovanja.

Najodgovnejši politični organi, tako zvezni, kot republiški, so že v preteklem letu postavljali zahteve, da mora zvezna prepustiti republikam določanje sredstev za potrebe družbenih služb. Zvezni organi tudi v tem primeru niso prisluhnili zahtevam. Pred zvezno skupščino so nastopili z metodo, ki ni v skladu z demokratičnostjo v naši družbi. Ko so poprej zadostili proračunskim potrebam zvezze, so se na skupščini zavzeli za minimalno stopnjo 26 %, ki naj velja za vse republike

enako, češ, da ne smemo obremenjevati gospodarstva z večjimi dajatvami. Nobeno dokazovanje, da sa potrebe po republikah glede na specifično razvojno stopnjo le teh nujno tudi različne, ni bilo kas brambrovem za »zaščito« gospodarstva.

Povsem normalno je, da so naložbe v kadrovske infrastrukture obvezno večje, čim bolj je razvita tehnika dela, pa naj to zadeva kolektiv nekega podjetja ali narodne republike. No, saj to je po svoje značilno. Ko pri nas sedaj razpravljamo o planih in vrednotenju posameznih poslovnih kategorij, je bilo sem pa tja slišati prijame, če koliko stanejo strokovne službe. Iz ozkih vidikov so takšne priporabe dobrangerme, če gre tu za odpravo pojavorov, ki so pa je frontalni pritisk na naložbe v kadrovske infrastrukture primitivem in seveda zavira ekspanzijo napredka. Noben napredek ni mogoč brez predhodnega angažiranja znanstvene in strokovne misli in čim bolj sta razvita naj si bo kolektiv ali narod morata biti obseg in kvalitet raziskovalno strokovne misli večja in višja. Saj je zanimiv primer dvemiliardne investicije pri nas. Povzročila bo štiri milijarde večjo in kvalitetnejšo proizvodnjo. Ob tem pa se kaže nuja po vključitvi večjega števila novih strokovnih kadrov raznih profilov, medtem ko bo nastal višek nekvalificiranih delavcev, kar je povsem logično in prav.

Ce hočemo ahranjati življensko perspektivo, moramo neprestano osvajati modernejše prijeme, čemur pa je pogoj nenehno spremenjati

kadrovske strukture v korist kvalitetnega znanja z istočasnim izpodrivanjem neznanja. To je zakonitost, ki je neodvisna od človeka in ki velja za vse ravni in vse oblike našega prizadevanja.

Zato so argumenti zveznih organov zelo dvomljive vrednosti. Predpis enakih stopenj za družbene službe kratkomalo zanika, da je Slovenija razvitejša kot nekatere izmed zaostalejših republik. Zanikitov povsod priznano dejstvo, da je naša republika poslovno-tehnično visoko razvita v jugoslovenskem prostoru, da ima zato nekajkrat višjo produktivnost, kot je to nekje drugje in da ima prav zaradi svoje gospodarske razvitočnosti nujno večje potrebe, bi pomenilo usodno napako, ki bi lahko resno zavrla nadaljnji razvoj naše republike. S tem ko naša republika s polnim razumevanjem daje svoj prispevek za potrebe federacije, in ta je naraštel od leta 1965 na 250 %, se postavlja resno in povsem upravičeno vprašanje: mar ni Slovenija sposobna sama urejevati svojih družbeno-gospodarskih tokov?

Vse naše republike so dosegle zelo različno stopnjo razvoja. Ta različnost pa vsaki republike posebej sproži zelo različne specifičnosti. Teh posebnosti pa zveza ne more reševati s kalupi. To lahko kvalitetno urejajo le republike same.

Tu pa končno ne gre samo za ekonomsko odnose, pač pa ima ta problem veliko politično težo. Odrekat republikam vlogo pri gospodarskem razreševanju svojih problemov, pameni istočasno grobo krmiti njihovo politično suverenost.

Takšne metode zveznih organov ustvarjajo osnovo za upravičeno nacionalno politično prizadevanost, s čemer se rahlo temlj federativne ureditve, ki pa je največja povezalna mač zavestnega sožitja jugoslovenskih narodov.

Jaže Lesar

Mnenja o predlogu poslovne politike 1968

V našem članku bi radi ugotovili mnenja članov kolektiva o predlogu ekonomskih načel za poslovno politiko v letu 1968. Gradivo so predstavili 27. novembra 1967 v Rakovem Škočjanu na posvetovanju strokovnih kadrov in je bilo objavljeno v uvodniku tretje številke »Brestovega obzornika«.

Posemne člane smo povprašali, kaj menijo o predlogu ekonomskih načel za poslovno politiko v letu 1968.

Najprej smo obiskali računovodjo podjetja tov. Emila Laharja, ki je na vprašanje takole odgovoril:

— Ta oblika v sprejemaju poslovne politike ni nič novega, ker smo jo sprejemali tako tudi prej. V okviru postavljenih poslovne politike je treba natančno določiti, kako, kdaj in kdo je odgovoren za izvedbo zastavljene politike, ker smo v preteklosti čutili, da se dostikrat nismo držali zastavljenih nalog.

Menim, da je treba z reklamnimi sredstvi umetje gospodariti, ne pa da priporočamo izdelki, ki jih lahko prodamo brez reklame. Prav ta-

Glede stanovanjskega vprašanja menim, da je skrajni čas, začeti s varčevanjem sredstev: delavec, banka in podjetje, ker tako dobimo za stanovanjsko izgradnjo več sredstev in s tem tudi zagotovitev, da bo stanovanje hitreje zgrajeno. V letu 1968 pa bi morali kljub temu nameniti še nekaj sredstev za dokončanje zasebnih gradenj, začetih v letu 1966 in 1967.

Enako vprašanje smo zastavili tudi Jožetu Gorniku, Mlakar Pavlu in Jožetu Obrezi iz TP Cerknica, ki so nam odgovorili naslednje:

Jože Gornik je zaposlen kot poslovnikič proizvodnje.

Meni, da podjetje ni v celoti pripravljeno za prehod na novi delovni čas in da smo prehod prehitro opravili. Prej bi morali uskladiti delovni čas trgovin in občinske administracije ter organizirati otroško varstvo, za kar so v novem delovnem času prikrajšani zlasti delavci, ki se vozijo na delo.

S predlogom, da se vsi dodatki

sleni delavci prav zaradi dodatka na stalnost prejemajo nižje osebne dohodke, čeprav v kvaliteti dela ni nobene razlike med stariimi in novimi delavci. Mislim, da tudi moji sodelavci ne nasprotujejo prelivanju dodatkov v osebne dohodke.

V furnirnicu smo se ustavili pri Škarjah za razrez furnirja in povprašali tov. Obreza Jožeta, kakšno je njegovo mnenje o predlogu ekonomskih načel poslovne politike za leto 1968. Odgovoril nam je:

— Ne bi se strinjal s prelivanjem dodatka K-15 v osebne do-

JOŽE OBREZA na delovnem mestu

hodke, ker bi bili pri tem oškodovani delavci z večjim številom otrok. Prav tako sem proti prelivanju dodatka na stalnost v osebne dohodke, ker menim, da ne more imeti enakega osebnega dohodka delavca, ki je že več let v podjetju in tisti, ki se na novo zaposli. Enakega mnenja je tudi večina mojih sodelavcev v furnirnici.

Strinjam se s predlogom, da se vsi ostali dodatki prelijejo v osebne dohodke.

V TP Martinjak smo najprej obiskali tov. Lovka Toneta, šefu proizvodnje, in ga povprašali za njegovo mnenje. Odgovoril je:

— Veliko je delavcev, ki si zastavljeno politiko razlagajo narobe in gledajo na posamezna vprašanja z osebnih in socialnih odnosov. Če pa pogledamo, da smo tudi dosedaj izdvajali vse dodatke iz osebnih dohodkov, potem je pravilno, da se izplačujejo kot osebni dohodki in ne kot dodatek k osebemu dohodku. Sam sem za to, da se da delavcem tisto, kar jim prispada. Kar se tiče dodatka na stalnost, mislim, da je pravilna zamisel, da se prelije v osebne dohodke, ker je njegova naloga, da obdrži stalno delovno silo, izgubila pomen.

Večina mojih sodelavcev, ki so zaposleni dlje časa v podjetju, meni, da veliko žrtvovala za izgradnjo tovarne in da bi prav zaradi tega moral biti dodatek na stalnost. Moje mnenje je, da so tisti ljudje gradili zaradi tega, da bi bili sami, pa tudi njihovi otroci zaposleni v domačem kraju.

Mislim, da bodo delavci v povprečju bolj prikrajšani, če se vsi dodatki ne prelijejo v osebne dohodke. Strinjam se, da se vsi dodatki prelijejo v osebne dohodke naenkrat.

Zahvalil smo tov. Lovku za odgovore in se napotili v skladišče govorih izdelkov TP Martinjak. Tov.

osebne dohodke izpeljali postopoma. Enakega mnenja je večina mojih sodelavcev. Kar se tiče dodatka na stalnost, sem mnem, da bi ostal v taki ali pa v podobni obliki in bi spodbujal ljudi z bolj-

(Nadaljevanje na 3. str.)

PRED VOLITVAMI V SAMOUPRAVNE ORGANE

Koncert meseca januarja poteče mandat polovici članov Centralnega delavskega sveta in polovici članov delavskih svetov poslovnih enot. Zato je Centralni delavski svet na svoji seji dne 16. januarja 1968 na podlagi Temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah razpisal volitve za polovico članov v Centralnem delavskem svetu in delavskih svetov poslovnih enot.

Volitve bodo v petek, dne 16. februarja 1968 od 5. do 19. ure v Centralnem delavskem svetu in delavskih svetov poslovnih enot.

Na tej seji je Centralni delavski svet določil 6 volilnih enot in sicer:

1. Volilna enota I.
2. Volilna enota II.
3. Volilna enota III.
4. Volilna enota IV.
5. Volilna enota V.
6. Volilna enota VI.

Tovarna pohištva Cerknica
Tovarni ivernih plošč Cerknica
Bazenska žaga Cerknica
Skupne strokovne službe Cerknica
Tovarna pohištva Martinjak
Tovarna lesnih izdelkov Stari trg

3. Člane delavskega sveta volijo člani delovne skupnosti neposredno s taim glasovanjem.

4. Člane upravnega odbora volijo člani delavskega sveta, neposredno pa člani delovne skupnosti le kadar ta neposredno opravlja funkcijo delavskega sveta.

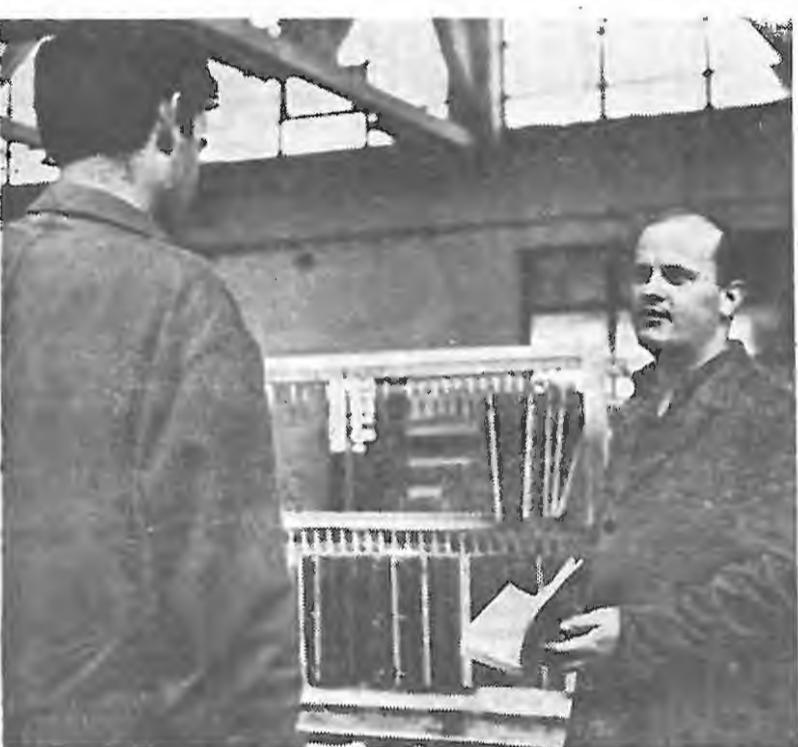
5. Člani delavskega sveta se volijo za dve leti, člani upravnega odbora pa za eno leto; nihče ne more biti dvakrat zaporedoma izvoljen — to je, za člana delavskega sveta in ne več kot dvakrat zaporedoma za člana upravnega odbora.

6. Vsakega člana, kateregakoli organa upravljanja je mogoče odpoklicati, pa tudi pred iztekom njegove mandatne dobe.

Na zborih delovnih ljudi delovne skupnosti bomo določali kandidate, oziroma postavljali kandidatne liste, tako da Centralni delavski svet, kakor za delavsko sveto poslovnih enot, bodo potekali za vsako poslovno enoto posebej.

Pri postavljanju kandidatnih list moramo biti zelo pazljivi, kakšne ljudi bomo predlagali za kandidate. Kandidati naj bodo tisti člani našega kolektiva, ki so si že z dosedanjim delom pridobili toliko zaupanja, da nas bodo lahko zastopali v naših samoupravnih organih.

F. Zigmund

JOŽE GORNIK daje navodila

ko ni treba, da opozarjam na izdelke, ki jih nimamo na zalogi. Plasma izdelkov naj bi bil ozko povezan z reklamo.

O dodatku na stalnost menim, da nima pomena, ki mu ga pripisujemo, ker smo njegov glavni učinek čutili v času velikih fluktuacij. Lahko pa bi dodatek na stalnost označili kot obrestovanje vloženega dela v razširjeno reprodukcijo, ki so se ga člani podjetja v prejšnjih letih zavestno odrekali, še posebej po katastrofalnih požarih.

Ne smemo pozabiti, da so ob tem času člani kolketiva vložili veliko dela v obnovo in razširitev podjetja brez kakšnegakoli materialnega priznanja. Po mojem mnenju zato dodatek na stalnost lahko ostane.

Mislim, da se sredstva za izobraževanje kadrov pogosto trošijo neracionalno, ker se izobražujejo ljudje, ki že po svojih naravnih sposobnostih ne ustrezajo pogoju študija. Iz dosedanjih stroškov vidimo, da smo zelo malo vlagali v izobraževanje proizvodnih delavcev na delovnem mestu. Menim, da bi se moral tehnični kader bolj posvetiti izobraževanju delavcev na delovnem mestu in prepustiti sedanja administrativna dela nižje kvalificiranemu osebju. Strinjam se z nakazano smerjo izobraževanja vnaprej, pogrešam pa zaključek, ki naj bi na vseh šolah v lastni režiji prečili poučevanje lastnemu kadru in ga usmerili v reševanje proizvodnje, s čimer bi dosegli:

— pedagoško kvalitetnejše izobraževanje kadrov in

— razbremenitev tehničnega kadra v delovnem in dela prostem času, ki bi se tako več in bolj angažiral v poslovnem procesu.

PAVLA MLAKAR delavka v montaži

TP Cerknica, je na zastavljeno vprašanje odgovorila:

— Mislim, da so predlog poslovne politike za leto 1968 pravilno zastavili, kar omogoča delavcem boljši zasluge in s tem višji standard. Ukinitev dodatka na stalnost je pozitivna zamisel, ker novozapo-

ščeni delavci prav zaradi dodatka na stalnost prejemajo nižje osebne dohodke, čeprav v kvaliteti dela ni nobene razlike med stariimi in novimi delavci. Mislim, da tudi moji sodelavci ne nasprotujejo prelivanju dodatkov v osebne dohodke.

— Korak je pravilen, vendar bi po mojem mnenju bilo veliko boljše, če bi prelivanje dodatkov v

V vsaki volilni enoti bomo volili naslednje število novih članov v Centralnem delavskem svetu in DS poslovne enote:

	Za CDS	za DSPE
1. Volilna enota I.	6	13
2. Volilna enota II.	1	7
3. Volilna enota III.	1	5
4. Volilna enota IV.	1	8
5. Volilna enota V.	4	13
6. Volilna enota VI.	1	9

Centralni delavski svet je sprejal tudi sklep, da se morajo kandidacijski zbori članov delovne skupnosti BREST, kjer se bodo predlagali kandidati za člane Centralnega delavskega sveta in delavskih svetov poslovnih enot, zato da vključiti najkasneje do 8. februarja 1968.

Pravica voliti in biti voljen v delavski svet ali v kakšen drug organ upravljanja delovne organizacije je sestavni del pravice do samoupravljanja in spada med značilnosti socialističnih odnosov. Pri tem velja posebej poudariti, da gre za pravico, ki opredeljuje družbeno-politični položaj delovnega človeka, ki mu omogoča, da ta svoj položaj tudi uveljavlja.

Med ustanovnimi načeli, ki so

Primernost dodatka na stalnost

O ukiniti dodatka na stalnost je bilo v podjetju že veliko govorja, vendar konkretnih rešitev na tem področju še ni bilo sprejetih. Ker predlog poslovne politike za leto 1968 ponovno postavlja v ospredje ukinitev vseh dodatkov, katerih izplačilo ni vezano na rezultate dela posameznika, bom v tem članku prikazal upravičenost dodatka na stalnost kot ekonomsko kategorijo.

Ko smo povprašali nekatere člane kolektiva kaj menijo o predlogu, da se dodatek na stalnost skupaj z ostalimi dodatki ukine kot naddel osebnih dohodkov, smo dobili dve različni skupini odgovorov.

Ena skupina delavcev se zavzema za to, da dodatek na stalnost ostane, ker predstavlja nekakšno kompenzacijo za prej vložena sredstva in delo posameznikov v izgradnjo in razširitev podjetja.

Druga skupina delavcev pa smatra, da je treba dodatek na stalnost ukiniti, ker kot ekonomsko kategorijo ni več potreben, kajti o fluktuaciji delovne sile, zoper katero je bil ta dodatek postavljen, v poreformnem obdobju praktično ne moremo več govoriti. Celo več, že v času njegove polne vrednosti ni bil več funkcionalen, ker je predstavljal premajhno stimulacijo zoper odliv delovne sile. Da bi dalj kakršenkoli odgovor na obe skupini mnjen, moramo vprašanje dodatka na stalnost širše obravnavati.

Dodatek na stalnost je bil vpletjan v času velikih fluktuacij delovne sile za preprečevanje odhajanja delavcev iz podjetja, z namenom, da bi ustaljenost kadrov vplivala predvsem na večjo produktivnost.

Vendar stimulacija na zaposlitev v pogojih takega pritiska delovne sile na zaposlitev kot je sedaj in kar se gleda na stabilnejšo in umirjenejšo rast gospodarstva pričakuje tudi v prihodnjem, ni več potrebna, niti nima osnove v načelih nagrajevanja po delu. Prva skupina delavcev se dejansko po izvedenemu prvotnega namena dodatka na stalnost kot stimulacije zoper fluktuiranja zaposlenih zavzema za popolnoma novo funkcijo dodatka na stalnost.

Po njihovem mnenju naj postane dodatek na stalnost nadomestilo za relativno nizke osebne dohodke v času izgradnje Bresta, ki so bil posledica večjih vlaganj sredstev v razširitev in modernizacijo podjetja.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Za obravnavo problema se bom poslužil 9. člena Temeljnega zakona o delovnih razmerjih ki pravi:

»Uresničuje načelo: vsakemu po delu je delovna skupnost dolžna zagotoviti:«

1. da dobiva delavec za enako delo opravljeno v enakih pogojih enak delež pri delitvi sredstev za osebne dohodke in pri drugih pravicah ki se pridobivajo po uspehih dela...«

Tudi Statut Bresta ne predvideva drugega oblikovanja osebnih dohodkov. Poglejmo si, kaj pravi o tem 75. člen Statuta:

»Osebni dohodki se oblikujejo: — po obsegu in kakovosti opravljenega dela...«

Nikjer ni torej nakazano, da bi lahko kdo dobival dohodke iz naslova prejšnjega vlaganja sredstev v poslovni sklad podjetja. Če torej predpostavimo, da obdržimo dodatek na stalnost z namenom izplačila polnih osebnih dohodkov iz preteklosti, potem kršimo načelo: Vsakemu po njegovem delu.

Za ilustracijo naj navedem sledeči primer, ki potrjuje to tezo.

Trije delavci na enakih delovnih mestih, se pravi z enako ocenitvijo delovnega mesta, so napra-

vili enako količino in isto kvalitetno izdelkov. Skupaj so zaslužili 300.000 dinarjev. Vsak delavec bi moral dobiti torej po 100.000 dinarjev. Vendar ni bilo tako, kajti:

— delavec A je bil pri podjetju 1 leto in ni dobil dodatka na stalnost;

— delavec B je bil pri podjetju 7 let in je dobil 4 % dodatka na stalnost;

— delavec C je bil pri podjetju 18 let in je dobil 6 % dodatka na stalnost.

Dodatek na stalnost je povzročil, da je dobil:

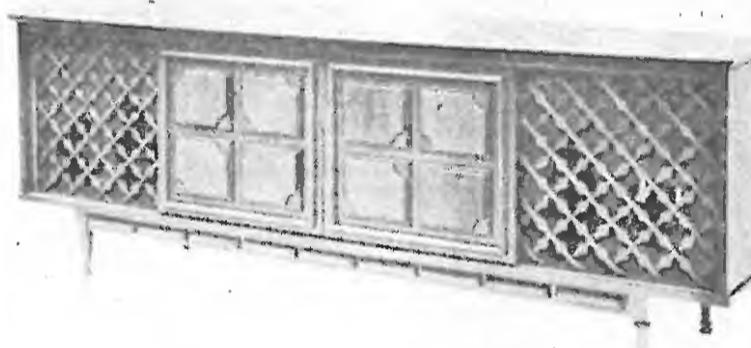
— delavec A 96.800 din
— delavec B 100.600 din
— delavec C 102.000 din
Skupaj: 300.000 din

Iz primerjave takoj ugotovimo, da je plačal delavec A iz svojega zasluga delavcu B 600 din in delavcu C 2.600 dinarjev.

ja, ki so bila preje ali kasneje ustanovljena in jim zato da večji ali manjši iztržek?

Tržišče ne pozna nič drugega kakor blago, za katerega je bilo porabljeno povprečno družbeno potrebno delo. Ni možno torej, da bi delavci del svojega časa delali za osebne dohodke na tak način privilegiranih delavcev.

Zaključek vsega tega ugotavljanja bi bil torej ta, da je kategorija dodatek na stalnost preživel v in jo je treba preleti v cenike osebnih dohodkov. Pri tem pa naj poudarim, da s tem predlogom ne bo v podjetju nihče oškodovan, kajti povprečni dodatek na stalnost znaša v podjetju 2,6 %, najvišji, katerega prejema le 2 % za posleni znaša 7 %, medtem ko se bodo z ukinitvijo dodatkov povečali povprečni osebni dohodki z poslenim za 11 odstotkov. To pa pomeni, da se bo tudi ti-

Glasbena omarica izdelek TP Cerknica

Nesmiselnost izplačevanja dodatka na stalnost, kot dodatek na prejšnja odrekjanja v izplačilih osebnih dohodkov lahko izrazimo tudi z nekaj vprašanji:

Ali ne pripada po tem načelu dodatek tudi tistim, ki so že zdavnaj odšli iz podjetja?

Zakaj tudi na novo zaposleni delavci po dveh letih staža na Brestu pridevo pravico do dodatka na stalnost?

Zakaj dodatek z leti narašča in kdaj bo dokončno izplačano »prejšnje odrekovanje« sredstev oziroma kdaj bo lahko dodatek na stalnost ukinjen? (Če ne bo, pomeni to »stalno odrekovanje« osebnih dohodkov za vlaganje v razširjeno reprodukcijo ali z drugimi besedami nujo za nenehno rast in razvoj podjetja, kar je končno tudi edino življenjsko in ekonomsko).

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Za obravnavo problema se bom poslužil 9. člena Temeljnega zakona o delovnih razmerjih ki pravi:

»Uresničuje načelo: vsakemu po delu je delovna skupnost dolžna zagotoviti:«

Ali ne pripada po tem načelu dodatek tistim, ki so že zdavnaj odšli iz podjetja?

Zakaj tudi na novo zaposleni delavci po dveh letih staža na Brestu pridevo pravico do dodatka na stalnost?

Zakaj dodatek z leti narašča in kdaj bo dokončno izplačano »prejšnje odrekovanje« sredstev oziroma kdaj bo lahko dodatek na stalnost ukinjen? (Če ne bo, pomeni to »stalno odrekovanje« osebnih dohodkov za vlaganje v razširjeno reprodukcijo ali z drugimi besedami nujo za nenehno rast in razvoj podjetja, kar je končno tudi edino življenjsko in ekonomsko).

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Za obravnavo problema se bom poslužil 9. člena Temeljnega zakona o delovnih razmerjih ki pravi:

»Uresničuje načelo: vsakemu po delu je delovna skupnost dolžna zagotoviti:«

Ali ne pripada po tem načelu dodatek tistim, ki so že zdavnaj odšli iz podjetja?

Zakaj tudi na novo zaposleni delavci po dveh letih staža na Brestu pridevo pravico do dodatka na stalnost?

Zakaj dodatek z leti narašča in kdaj bo dokončno izplačano »prejšnje odrekovanje« sredstev oziroma kdaj bo lahko dodatek na stalnost ukinjen? (Če ne bo, pomeni to »stalno odrekovanje« osebnih dohodkov za vlaganje v razširjeno reprodukcijo ali z drugimi besedami nujo za nenehno rast in razvoj podjetja, kar je končno tudi edino življenjsko in ekonomsko).

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pokazala da je nadaljnji obstoj dodatka na stalnost absurd in da predstavlja neko vrsto rente.

Tako tolmačenje dodatka na stalnost je na prvi pogled logično, vendar je iz več razlogov nesprejemljivo.

Pri obravnavi tega problema se ne želim spuščati v teorijo, čeprav bi ravno teorija pok

V letu 1968 novi poslovni prostori

TRGOVINA S POHISTVOM — OSREDNJE VPRAŠANJE ● SINDIKAT IN MLADINA DOBITA SVOJE PROSTORE ● NOVA DVORANA ● NOVA RESTAVRACIJA ● GARAŽE ZA TOVORNE AVTO-MOBILE

V zadnjem času se v naši komercialni službi posamezni kupci vse pogosteje oglašajo, ker si želijo nabaviti pohištvo direktno, mimo trgovske mreže. Računajo, da bodo tako ceneje prišli do blaga, obenem pa si lažje izbrali tisto, kar njihovemu okusu najbolj ustreza. Prihajajo predvsem tisti kupci, ki so se že vnaprej odločili, da bodo kupili ta ali oni izdelek in računajo, da bodo direktno v tovarni bolj izbrali.

To pa niso edini razlogi, zaradi katerih se kupci oglašajo direktno pri proizvodnji. Znano je, da ima

deva, da bi v spodnjih prostorih napravili prostore za sindikat in mladino, kjer bi se lahko shajali in imeli svoj inventar. V zgornjem delu pa bi uredili veliko dvorano za razne občne zvore, zvore delovnih kolektivov in druge podobne prireditve. Z urejeno okolico bi tudi Cerknica mnogo pridobila.

Vsi prostori bodo ogrevani s centralno kurjavo, tako da bodo uporabni tudi v zimskem času.

Novo restavracojo, oziroma jedilnico naj bi napravili ob potoku od sedanja Hrenove hiše navzgor proti novemu mostu. Tam

halo. Ta prostor sedaj še gradijo in bo končan ter uporaben v poletnih mesecih. Do takrat moramo proučiti način skladisčenja, prevozni poti, način prevoza in podobno v novem skladisču. Skladisče bo v neposredni bližini glavnih potrošniških središč montaže in pakirnice, ki sta glavna odjemala reproducijskega materiala. Materiali za površinsko obdelavo pa bodo imeli svoje skladisče.

Sedanje skladisče repro-materijalov mislimo preurediti v garaže za tovorne automobile. To vprašanje rešujemo že dalj časa, vendar vse do sedaj nismo našli ustrezne rešitve.

Za popolnoma novo gradnjo nismo dobili primerne lokacije, kakšnih podobnih starih objektov, ki pa bodo imeli svoje skladisče.

Kako bi omogočili primerne osebne dohodke ostarem članom kolektiva

Ze več kot mesec dni je v javni razpravi predlog Centra, upravnega odbora, ki obravnava in nakazuje vsaj začasno rešitev problematike starejših delavcev Bresta.

Nimam namena naštaviti vseh činiteljev, ki so priveli organe samoupravljanja do razprave o tem problemu. Ker pa do sedaj »formalna« javna razprava ni dala bistvenih pripomah (oziroma jih sploh ni) na predlog ugodnosti za starejše delavce, bom ponovno opozoril na nekatere značilnosti predloga.

Predlog je dan v javno razpravo s priporočilom, naj o vsakem primeru dajanja ugodnosti razpravlja delavski svet poslovne enote. Na ta način je prenesešen odločanje na nivo poslovne enote, ki najbolje pozna svoje delavce, organizacijo in s tem tudi možnost objektivne ugodnosti prošnji.

Delavski sveti bodo ob povečani skrbi za ekonomičnejšim poslovanjem na vsak način prišli do zaključkov, da je boljša rešitev premestitev do sedaj dobrega delavca, ki ne more slediti tempu dela, na manj zahtevno oziroma lažje delo ob enakih osebnih dohodkih, na njegovo mesto pa postaviti dobrega delavca, ki z normalnim uaporom dosegne ali celo presega normative, kakor pa vztrajati na prejšnji zasedbi delavnega mesta. Poleg te prednosti pa ima tak način premeščanja tudi močan psihološko pozitiven učinek na delavca. Res, da je težko izmeriti koliko pomeni delavcu občutek varnosti in skrbi zanj, dejstvo pa je, da so vsa ugodja,

ki jih dobiva delavec s strani podjetja pozitivno prenašajo na uspeh pri delu. Predlog obravnava pogoje za doseg ugodnosti, pri tem se mi zdi važno dejstvo, da naj bi dobili ugodnost samo delavci z dolgoletnim delovnim stažem na Brestu, da je vzrok njihove prezgodnje iztrošenosti delo na delovnem mestu in da je delavec s svojim delom do sedaj pokazal dobre rezultate na delovnem mestu in v kolektivu. Tudi določba, ki govorji o pogojih, v katerih ima delavec ugodnost, je pomembna, ker zahteva od delavca z ugodnostjo v naprej pričakovane rezultate. Na tak način pridobljena pravica po ugodnosti ne pomenuj zajamčenega višjega osebne dohodka. Delavski svet mora o vseh odstopanjih od pričakovanih rezultatov dela razpravljati in v primeru, da delavec z ugodnostjo zaradi subjektivnih vzrokov na delovnem mestu ne dosegne pričakovanih rezultatov dela, delavski svet to ugodnost delavcu tudi ukinie. Tak postopek spremeljanja uspehov delavca odpravi bojazen, da bi delavec z ugodnostjo delal slab in na ta način vnašal nerazpoloženje med sodelavce.

Lestvica, ki govorji o dolžini staža na Brestu, kot pogoju za doseg ugodnosti, bi morala sloneti na analizi dejanskega stanja v poslovnih enotah. Tako bi lahko na najbolj objektiven način prišli do takega reševanja problemov starejših delavcev, da bi dosegli ekonomsko in psihosocialno optimalne rezultate.

V. Harmel

Nova vsebina in delitev dela tehnične službe TP Martinjak

Meseci, »ko se vračali so stoli«, na katere se je spomnil satirični poet na Silvestra, so za nami. Ni se zgodilo prvič in gotovo tudi ne zadujič, da se kupec ne strinja povsem z nami glede kvalitete in da pri tem uspe on, ne mi. Kakorkoli že, to je izkušnja več in iskrešeno bi želeti, da bi bila zadnja.

Ni skrivnost, da si je TP Martinjak zadala nalogu osvojiti višjo stopnjo sedežnega pohištva, imenovanu tudi stilno pohištvo. Prvi koraki segajo nekaj let nazaj in lahko rečemo, da smo premišljeno opravili. V mislih imam osvojeno proizvodnjo stola SARDAN, danskega pohištva in počasen prehod na stilni assortiman, predvsem grupe Y.

Mislili smo že, da je led prebit, a smo morali spoznati, da ni tako. Takrat so mnogo govorili o nerestnosti tega ali onega, o neodgovornosti vodilnih ljudi, pa tudi neposrednih delavcev. Želeli bi spregovoriti nekaj besed o pripravi dela.

Priprava dela kot strokovna služba mora v pravem pomenu besede voditi proizvodnjo. Osnovna zahteve za to je njena sposobnost. Da pa je sposobna ali vsaj usposobljena, mora imeti naslednje pogoje:

— ustrezno strokovno raven vseh ljudi v pripravi dela,
— dovolj ljudi,
— določeno prakso in izkušnje,
— podpora najvišjih vodilnih ljudi, pa tudi vodilnih ljudi iz proizvodnje.

Gotovo nisem našel vseh dejavnikov, vendar se lahko že nad temi dovolj zamislimo. A pustimo sedaj razmišljanje ob strani. Poglejmo, kaj smo storili za izboljšanje sedanega stanja:

— za strokovno pomoč smo zaposili na SKS,
— izdelali smo nov organigram službe,
— izdelali smo podroben opis del posameznih referatov,
— razpisali smo delovna mesta za nov strokovni kader,

J. Resnik

Dnevna soba Daniela

industrija mnogo več posluha za želje in zahteve potrošnikov kot trgovina. V ta namen smo tudi pri nas pred nekaj leti organizirali oddelki za oblikovanje proizvodov. Na lanskih sejmih in razstavah smo že nastopili z lastnimi modeli, ki so med potrošniki vzbudili izredno zanimanje. Nekateri izmed teh so tudi že v rednem proizvodnem programu.

Zato postaja vprašanje trgovske lokalne in razstavnega prostora iz dneva v dan bolj pereče. Že vse leto 1967 smo se posamezniki ukvarjali s tem vprašanjem, vendar zadovoljive rešitve ni bilo. Končno smo rešitev le našli.

Sedanji prostori Delavske restavracije so izredno primerni za trgovino s pohištvtom. Razen notranje dekorativne ureditve ne bo potrebno nobenih dodatnih gradbenih del. Sedanji prostor s točilno mizo bomo preuredili v prostor za pisarno in sprejemanje strank, glavna dvorana pa bo služila za razstavo blaga. Stranke si bodo razstavljeno blago lahko ogledale, tistemu, ki bo kaj kupil, pa bomo izdelek poslali direktno, z skladisča na dom. Trgovina bo nudila tudi druge usluge, na primer montažo na domu, prevoz in podobno.

Sindikalna in mladinska organizacija že dalj časa negodujeta zaradi prostorov. V tovarniških objektih ni prostora, ki bi ga lahko odstopili eni ali drugi organizaciji, prostori skupnih služb so prav tako pretesni. Potrebno je najti rešitev izven sedanjih prostorov.

Zgradbe nekdanje direkcije ali bivši hlev že vrsto let ne uporabljamo. Spodnje prostore sicer izkoristi restavracija za skladisča in drvarnico, zgornji pa so neurejeni in prazni. Objekt iz okolice vred, ki je precej zanemarjena, bi bilo mogoče z nekaj sredstvi lepo urečiti. Idejni načrt predvi-

naj bi bili tudi novi vhod, parkirni prostor in drugo. Kapaciteta nove jedilnice bo mnogo večja od sedanje, računajo vsaj s 400 sedeži (sedanja 160). Tako bi sedanje pomanjkanje prostorov povsem odpravil, vseeno pa bomo moralni toplo obrok v dopoldanski času deliti v dveh izmenah.

Skladišče reproducijskega materiala bomo, kot določa program, preselili v prostor med novim skladisčem in glavno tovarniško

zakaj različni osebni dohodki?

Različni osebni dohodki v EE ali splošno v podjetju pa tudi v drugih delovnih organizacijah so večkrat predmet živahnih razprav; pa naj bo to v primerjavi med različnimi delovnimi mesti ali pri premerjavi zaslukov na podobnih — enakih ali celo istih delovnih mestih.

Da obstajajo razlike med osebnimi dohodki na istih delovnih mestih (delo v več izmenah), se zdi površnemu opazovalcu zelo nerazumljiva, vendar obstajajo možnosti, da pride do razlik. Te razlike povzroča mnogo činiteljev, ki vplivajo na različno storilnost, s tem pa tudi na različne osebne dohodke.

Naj omenim samo nekatere činitelje, ki vplivajo na delovčeve sposobnosti za dolgočeno delovno mesto. Ta so: njegovo znanje, spremnost, izkušnje, fizična moč, zdravstveno stanje, spol in leta starosti, sposobnost zapažanja, dojemanja, prirojeni nadarjenosti, stopnja samostojnosti itd. Prav tako vplivajo na delovčeve sposobnosti za delo tudi razne okoliščine, kot so: urejenost stanovanjskih in družinskih razmer, zadovoljstvo ali nezadovoljstvo z delovnim mestom, zavest o pomembnosti dela, občutek o pravčnosti prejetega osebnega dohodka za opravljeni delo, pozitivna ali negativna stimulacija (pohvale — graje), občutek varnosti pri delu, primereno urejeno delovno mesto.

Najpomembnejši činitelj pa je,

ali delavec dela, ker ga delo veseli (specifična motivacija), ali dela, ker mara, da preživlja družino sebe ali si bo z zaslужkom nekaj kupil (nespecifično motiviran); da ne omenjam negativne motivacije.

Torej obstaja možnost različne storilnosti — različne stopnje učinka in s tem tudi možnost različnih osebnih dohodkov že na istih delovnih mestih. Iz tega pa sledi, da razliko v osebnih dohodkih na istih delovnih mestih še ne pomeni, da se je komu zgodila krivica — seveda s tem, da norma pravilno postavlja. Ker obstaja pri dosedanjem sistemu normiranja vprašanje realnosti norme in sicer zaradi tega, ker se ni ali pa se je pri normiranju premalo precizno upoštevala stopnja učinka, obstaja tudi vprašanje o realnosti različnih osebnih dohodkov med delovnimi mesti v EU in tudi med ekonomskimi entitami.

Z novim sistemom normiranja, ki se bo pričel uvajati leta 1968, pa bodo ti dvomi odpadli. Vpliv ostalih činiteljev, ki vplivajo na večjo ali manjšo storilnost in s tem tudi na različne osebne dohodke pa se da zmanjšati s tem, da je prav človek na pravem delovnem mestu.

Razlike v osebnih dohodkih pa bodo tudi še potem, ko bo dosledno zadoščeno socialističnemu načelu »Vsak po svojih sposobnostih, vsakemu po njegovem delu.«

Razlike v osebnih dohodkih pa smo priznali tudi z analitično oceno delovnih mest.

T. Bavdek

Razmišljanja o potrebi maloserijske proizvodnje

Tovarna pohištva Cerknica je ena izmed največjih tovarn te vrste v Jugoslaviji. Njen proizvodni program je usmerjen na srednje serijsko proizvodnjo kosovnega furniranega pohištva. Tehnološko je usmerjena na moderno ploskovno pohištvo. Tako usmerjenost je zahtevalo takratno in še sedanjega tržišča in reči moramo, da so vodilni ljudje, ki so to predlagali, dobro misili vnaprej.

V zadnjih dveh, treh letih pa opazimo zlasti na zahodno evropskem trgu velik odmik od modernih, preprostih, ravnih in gladkih površin. Vse bolj se uveljavljata in prodriata in klasični in moderni stil. V tem duhu smo se pokazali tudi mi na Salonu pohištva v lanskem novembру. Naši potrošniki, razen posameznikov, niso kazali kakšnega izrednega zanimanja za to vrsto pohištva. Nasprotno pa so želi izredno zanimanje izdelki modernega stila, na primer dnevna soba Daniela in regal Irvin, omara Florida itd. Na osnovi tega lahko zaključimo, da naše tržišče še ni preživel moderno dobo in še ni zrelo za prehod na stilno pohištvo.

Ne glede na ugotovljeno dejstvo pa se mi nehoti postavlja vprašanje, kam, v katero smer težita okus in moda? Prepričan sem, da bomo

šli po stopinjah razvitejših, naprednejših družb. Zaradi tega bi se morali že sedaj pripravljati na dobo, ko bo potreba po stišnem pohištu večja in tiste posameznike, ki kažejo interes, nekako zadovoljiti. Menim, da bi naše podjetje z relativno dobro razvito prodajno službo lahko navezalo kooperacijske odnose z manjšimi proizvajalcji, ki se lahko gibčneje prilagajajo muham in zahtevam posamezniku. Serija 50 do 100 omari enake dimenzije, oblike in finiša predstavlja za tako proizvodnjo že kar veliko naročilo, naša prodajna služba pa bi jih v svojem imenu brez večjih težav prodajala. V svetu so taki odnosi vsakodnevna praksa, zato bi jih morali razvijati tudi pri nas.

V naši sosedstvini imamo nekaj majhnih obratov, ki bi jih z lahko vključili v take programe brez večjih investicij. Treba bi se bilo le resno pogovoriti s predstavniki teh kolektivov in točno razmejiti naloge. Prepričan sem, da bi zadeva uspela.

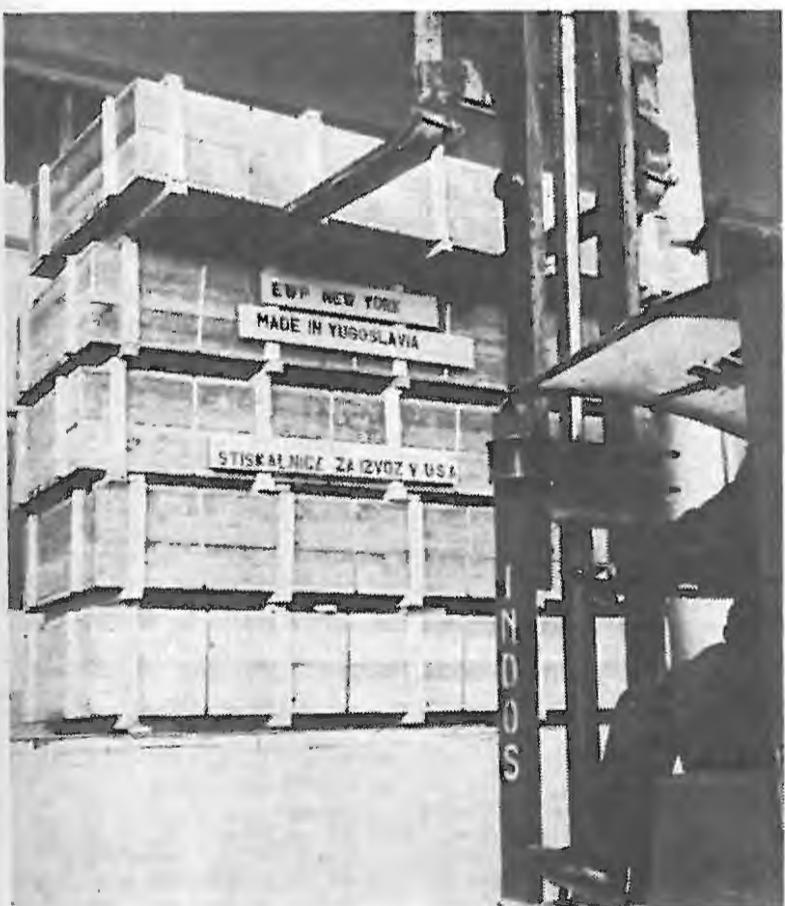
Kooperacijski odnosi so v svetu ekonomska nuja, zato jih razvijamo tudi pri nas. Nekatera podjetja, ki so pri tem več storila kot pri nas, že žanjejo sadove.

T. Kebe

Brestov izvoz naprav v ZDA

Ko se je leta 1966 tov. Albreht mudil pri poznejce propadli firmi Jay v Philadelphia, se je oglasil tudi pri firmi Morse, ki že od leta 1963 kupuje naše glasbene omarice. Ogledal si je način montaže, zato se je odločil, da poleg stiskalnice, ki jo je prejel spomladis leta 1967, naroči še pet novih. Tudi teh pet so projektirali in izdelali naši strokovnjaki, tov. Albreht pa je 12. januarja odpotoval v Ameriko na montažo.

Marsikdo se bo vprašal, kako to, da tehnično manj razvita in gospodarsko bolj zaostala dežela izvaža naprave v eno najbolj razvitenih dežel sveta. Da je tudi to mogoče, dokazuje omenjeni pri-

Stiskalnice — izdelek Bresta za izvoz v ZDA

1. Projektirali in izdelali naj bi pnevmatsko stiskalnico za montažo glasbenih omaric;

2. Organizirali naj bi montažo po sistemu tekočega traku v Ameriki;

Prvo in drugo naloge so opravili naši strokovnjaki. Stiskalnico je načrtovala naša tehnoška služba, s tovaršem Hribarjem na čelu,

mer. Seveda pa je treba stvar dobro proučiti: naša naprava je cenejša od naprav, ki jih je mogoče nabaviti v Ameriki. Dober servis tudi na takih področjih odpira možnosti za boljše in uspešnejše poslovanje na glavnem izvozni dejanosti glasbenih omaric. Prav tako pa je tudi kupec vse bolj odvisen.

T. Kebe

Analiza poškodb pri delu v l. 1967

V letu 1967 je bilo v kombinatu dva set nezgod pri delu. Zaradi njih smo izgubili dvatisoč enajst delovnih dni. Če te podatke primerjamo iz leta 1965 in 1966, vidimo, da se število nezgod bistveno ne spreminja, narašča pa resnost poškodb. Štiri od poškodovanec bodo ostali 30 do 40 % delovnih in-

Največ nezgod pri delu se je prispetilo zaradi nepazljivosti, ki pa je največkrat le posledica slabe kontrole. Znano je, da pride do nezgod novadno šele po številnih, ponavljajočih se napakah, ki jih je mogoče že prej ugotavljati in odstranjevati. Sem sodijo tudi napake v odnosu do delovnih dolžnosti. Vse-

vati predvsem strokovnjaki, ki način dela načrtujejo in določajo. Za primer lahko vzamemo konstruiranje in izdelavo šablon za vpenjanje elementov pred obdelavo na stroju. Zaščitna naprava postane brezpredmetna, če šablona ni načrta na takem način, da je uporaba varovalne naprave mogoča. S tem se nevornost pri delu poveča, namesto da bi se z izboljšavami v konstrukciji šablonne zmanjšala.

Mnogo problemov na področju tehnične zaščite povzročajo tudi neugodne konstrukcijske izvedbe delovnih priprav. Če se s takimi problemi srečujemo pri strojih, ki so bili nabavljeni pred več leti, je to še nekako razumljivo. Nikakor pa se ne sme dogajati, da take pomajkljivosti zasledimo pri novem, komaj nabavljenem stroju. Študij o tem, kako je rešen problem varnega dela na delovni pripravi, ki jo namenljamo nabaviti, bo moral postati ustaljena praksa, če se hočemo izogniti poškodbam ali pa drugim predelavam, še predno stroj lahko sploh obratuje.

Zmanjšanje poškodb pri delu je torej tesno povezano s številnimi problemi, ki obsegajo skoraj vse vrste dejavnosti v podjetju. Zato bomo tudi uspešni šele tedaj, ko bo

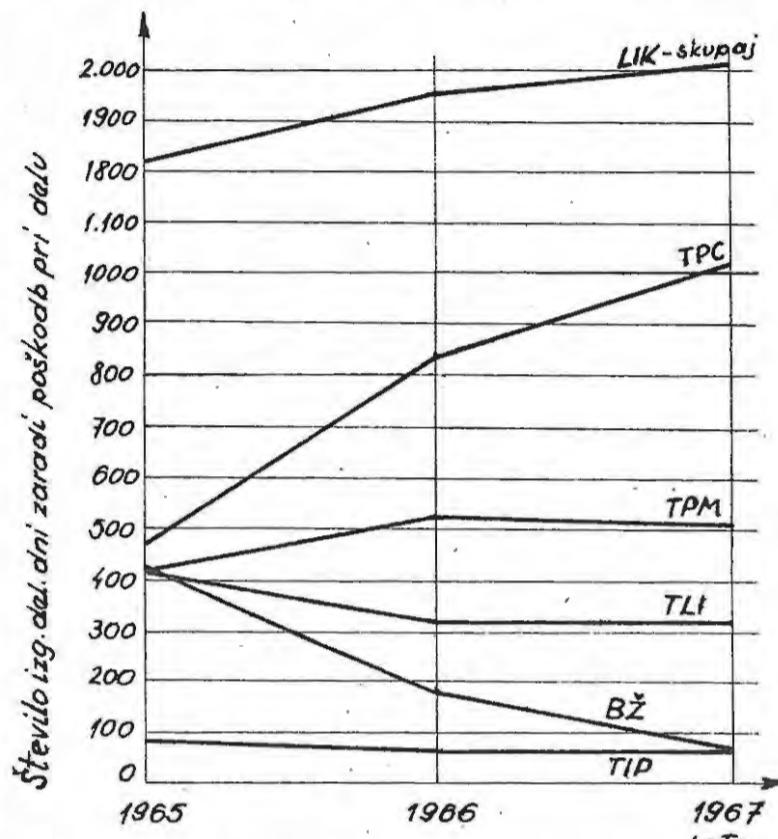
legenda:

Število izg. del. dni zaradi poškodb na 10 zaposlenih v letu 1967

Število nezgod prideluna 1000 zaposlenih v l. 1967

validi. Povečalo pa se je tudi število izgubljenih delovnih dni na poškodbo od 15,1 na 16,7. V analizi niso zajete poškodbe na poti na delo ali z dela. Te sicer prištevamo poškodbam pri delu, vendar jih moramo zaradi posebne problematike obrovnati posebej. V informacijo naj povemo le, da je bilo v letu 1967 teh poškodb v kombinatu petnajst in do smo zaradi njih izgubili tristo sedemtrideset delovnih dni.

Število, pa tudi težja poškoda pri delu je v primerjavi z letom 1966 porastla le v TP Cerknica. V ostalih poslovnih enotah je število izgubljenih delovnih dni, ki jih imamo za najboljši pokazatelj poškodb, ker nakazujejo tudi njihovo resnost, močno upadel ali pa ostalo na isti ravni. Ugotovite so zaskrbljujoče, čeprav je število poškodb na tisoč zaposlenih v kombinatu še vedno za 23 % nižje od povprečja v slovenski lesni industriji leta 1966, ki znaša sta deset poškodb na tisoč zaposlenih. To povprečje presegata, kot vidimo na diagramu, le poslovni enoti TLI Stari trg in Bozensko žaga; pripominjam pa, da samo ta primerjava ne pove dovolj, saj ne nakazuje tudi resnosti poškodb.

kakor bi morali, zlasti instruktorji, pozneje spremljati delo ljudi, ki jih vodijo in ob krštvah navodil tudi energetično ukrepati.

Kako pomembna je večja zainteresiranost odgovornih oseb za probleme na področju varstva pri delu, nazorno kaže primer Bazenske žoge. Še pred dvema letoma so v tej poslovni enoti izgubili skoraj tisto delovnih dni zaradi poškodb pri delu kot po številu zaposlenih vsoj desetkrat večji TP Cerknica. Ker so odgovornost vodilnih oseb za poškodbe pri delu močno zastorili, sedaj število poškodb, pa tudi njihova resnost, strmo padata. Da je kontrola dela mogoča le ob ustreznem izobrazbi tudi s področja varstva pri delu, ni potrebno posebej poudarjati.

Drugi večji del vzrokov se nanaša na nepopolnosti v tehnični zaščiti strojev in naprav. Omeniti pa moramo, da vsi tvorstvi problemi niso tako lahko rešljivi. Zlasti pri nekaterih strojih je zelo težko vsklojevati zahteve proizvodnje z zahtevami varnosti pri delu; posebno še, če se način obdelave večkrat in bistveno spreminja. Take specifično tehnične probleme, bi moroli reševanje.

mo resnost te problematike končno tudi vsi dojeli in se skupno lotili reševanja.

Upravičenost take akcije nam med drugim narekuje tudi podatek, da je v kombinatu že zdaj osemindeset raznih invalidov in do to število predvsem zaradi poškodb pri delu nenehno narašča.

V. Žnidaršič

NERAZUMLJIV ODNOŠ POSAMEZNIH DELAVEV DO SREDSTEV

V mesecu novembru 1967 je bilo montiranih pet avtomatov za kokto. Že nekaj let pred tem smo iskoli ustrezeno rešitev problema pitne vode, oziroma postrežbe z osvežujočimi pijačami na delovnem mestu. Tako smo s podjetjem Slovenija-vino se dogovorili o postavitvi prodajnih avtomatov za kokto.

Po sorazmerni nizko ceni so lahko delavci vsak čas si privačili osvežujočo pijačo.

Dejstvo je, da je ta način postrežbe v podjetjih z osvežujočimi pijačami pri nas prvi primer v Jugoslaviji, ki pomeni s stališča podjetja Slovenija-vino študij za širšo uvedbo avtomatov, za naše podjetje pa razširitev preskrbe z osnovnimi potrebščinami, oziroma za uvedbo še več avtomatov z različnimi artikli postrežbe. (cigaret, kava, konzerve itd.).

Dne 29. 12. 1967 pa je bila ugo-

tovljeno, da so trije avtomati pokvarjeni, pokvarili pa so jih nekateri neodgovorni posamezniki, ki jim ni mar sodelavec — kolektiv, pač pa vidijo samo lastno korist po načinu kraja.

Iz nekaterih avtomatov je bila pobrana vsa zalogra kokta, oz. denar za porabljena zalogra.

Dejstvo je, da so imeli avtomati novejši promet dnevno vsak po 70 steklenic. Po ugotovitvi kraje pa predstovnik podjetja Slovenija-vino ne oskrbuje več, kar pomeni, da so zo to prikrajšani delovci, ki so se pošteno posluževali na podlagi potrebe avtomatov, oz. osvežujočih pijač.

Mišljajem, da je dejonje ali bolje rečeno kraja storjena predvsem iz objestnosti, ki pa nikar ni opravičljiva pri tako nizki prodajni ceni kokta. Navedene avtomate je podjetje Slovenija-vino po-

novno oskrbelo s kokto dne 15. t. m. vendar bo v primeru ponovne kraje avtomate prisiljeno odstraniti.

Nadalje ugotavljamo, da delavci tudi na drugi način in z drugimi oblikami kradejo kokto iz avtomatov predvsem z kovinskimi plastičnimi, ki so po velikosti in teži enake petdeset dinarskemu kovancu. Med denarjem se je celo našla številka delovnega orodja 589.

Delavci so pozdravili uvedbo avtomatov in se pošteno poslužujejo osvežujočih pijač, medtem ko posamezniki ne upoštevajo navodil, da ne govorimo o cenjenosti sredstev, ki so namenjeni njim.

Obnašanje posameznikov do avtomatov je vsega obsojanja vredno, nad katerimi se zgraža celoten kolektiv in hkrati odobrava ukrep, s katerim so zaprošeni ustreznii organi, da pomagajo najti objestne storilce.

J. Klančar

Iz dela samoupravnih organov

Važnejši sklepi samoupravnih organov podjetja

— V petnajstdnevno razpravo so dali: predlog o postopku zasedbe delovnih mest, predlog o postopku za ocenjevanje delavcev, predlog o ugodnosti za starejše delavce in problem rezervnih kadrov.

— Načrt reklamnih stroškov je sprejet z naslednjimi pripombami: 1. Sredstva za reklamo in reprezentanco naj bi ne bila v voljo poslovnim enotam, pač pa prodajni službi SKS, s tem, da za vsak znesek, ki ga namerava uporabiti, obrazloži, za kaj ga bo uporabila.

2. Vsa neporabljenia sredstva se prenesejo v naslednje leto.

3. Prodajna služba naj na vsake tri mesece izdela poročilo o reklamnih stroških.

4. Reklama mora biti vnaprej pretehtana. Komisija meni, da znesek 76,160.000 S din ni previšok. Od tega odpade na poslovne enote TP Cerknica, TP Martinjak in TIP Cerknica 37,240.000 S din.

— Sprejet je sklep, da je treba investicijsko vzdrževanje ponovno revidirati in z morebitnimi popravki obravnavati skupno s planom za leto 1968, s pripombo, da je treba samoupravnim organom poslovnih enot priporočiti naj pred večjimi deli za vsako posebej odobre sredstva investicijskega vzdrževanja zaradi kontrole.

— Sprejet je bil sklep, da se pri obremenjevanju poslovnih enot s skupnimi obveznostmi kombinata tretira investicijsko vzdrževanje kot dohodek poslovnih enot.

— Odobrili so stroške za reprezentanco v znesku 2,330.000 S din, 250.000 S din pa naj se vkalkulira v stroške poslovne enote (TIP Cerknica, TP Martinjak, TP Cerknica, TLI Stari trg).

— Amortizacijske stopnje za leto 1968 ostanejo nespremenjene, računska služba pa je zadolžena, naj naštudira nove oblike amortizacijskih stopenj, ki bi jih sprejeli z veljavnostjo v letu 1969.

— S 1. 1. 1968 preidejo vse strokovne službe v PE na 42-urni delovni tednik.

Delovni čas za strokovne službe poslovnih enot

bo od 8.30 do 16.30 z opoldanskim odmorom od 12.30 do 13. ure. Prosti dnevi so po terminskem kaledarju za leto 1968.

Delovni čas za skupne strokovne službe

bo od 8.30 do 17. ure z opoldanskim odmorom od 12.30 do 13. ure. V petek se konča delovni dan ob 16.30. Proste so vse sobote razen 11.5. 1968. Proti dan je 3. 5. 1968.

— Prodali bomo stanovanjski hiši na Notranjski cesti št. 47 in na Cesti 4. maja št. 29 v Cerknici.

— Imenovana je začasna komisija za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidov. Sestavljajo jo: Harmel Vojko, SKS — predsednik,

Bogovčič Štefan, SKS — član, Žnidaršič Vinko, SKS — član, Lovše Ivan, TPC — član, Horvat, Miro TPC — član, Lovko Tone, TPM — član, Kebe Franc, TIP — član, Hiti Alojz, BŽC — član, Pišek Anton, LTI — član.

— Imenovana je izpitna komisija za varstvo pri delu. Sestavljajo jo:

1. Kavc Ludvik, dipl. ing. — predstojnik Višje tehnične varnostne šole;

2. Hrovatin Franc, varnostni inženir — MEBLO, Nova Gorica;

3. Otoničar Janez, referent za izobraževanje — Brest Cerknica.

V primeru, da tov. Kavc ne bi mogel sodelovati v tej komisiji, so imenovali namesto njega tov. Kleča Franca, sodelavca Zavoda za zdravstveno varstvo, Celje.

— Preveč plačane provizije pri službi SDK 8.881.00 N din naj se nakaže na Občinski odbor ZZB NOV, Cerknica, s pogojem, da nas obvesti o namenski porabi sredstev za stanovanjsko izgradnjo za potrebe borcev.

— Ugodili so prošnji Univerze v Ljubljani in sklenili nakazati

enkratni prispevek v višini 2000 N din za sklad Borisa Kraigherja iz sklada skupne porabe.

— Odobrili so sredstva za dokončanje športnega igrišča v Cerknici v znesku 15.000 N din.

Važnejši sklepi samoupravnih organov poslovnih enot

TP Cerknica

— Na nov delovni čas preidejo 1. 1. 1968: strokovne službe, skladišče repremateriale in vodja kontrolne službe.

Pogonski servis 1. 1. 1968 ne preide na nov delovni čas, ampak se pooblasti UO tovarne, da o možnosti prehoda te službe ponovno razpravlja in o tem dokončno odloči. To pa ne velja za šefu pogonskega servisa in za skladiščno administracijo.

Materijalno skladišče v novem delovnem času posluje tako, da delata dva skladiščna delavca od 6. do 14. ure, vodja skladišča, skladiščna administracija in eden skladiščni delavec pa delajo stalno po novem delovnem času, s tem, da se skladiščni delavci v turnusu menjajo.

O prehodu na novi delovni čas modelne delavnice, šefu proizvodnje in pomočnika, skladišča surovin in furnirja, vodje kotlovnice in njegova pomočnika bo če bo potrebno odločal DS poslovne enote.

— Prodali bodo stroje, ki so izločeni iz strojnega potenciala: hidravlično stiskalnico, moznjarko, potezni polirni stroj, kontrolno brusilko in tračno brusilko Hessemann. Prodali bodo tudi stroj za izrez vložkov tovarni Piro.

— Tovarni lesne industrije Stari trg bodo odstopili štiristranski skobelni stroj, ko bodo dobili novi štiristranski skobelnik.

Analitična komisija za oceno delovnih mest naj ponovno pregleda objektivnost ocen za nekatera delovna mesta, zlasti za montažo, pakirnico in furnirnico in to uskladi najkasneje do konca januarja 1968.

Tov. Urha Antona so nagradili za tehnično izboljšavo v letu 1966. Tehnična izboljšava se nanaša na izdelavo krožnin za radio vitrine.

TP Martinjak

— Na novi delovni čas preidejo s 1. 1. 1968 naslednje službe: računska služba, tehnična priprava dela, skladišče materiala in splošna služba.

Z delavci v mehanični delavnici je sklenjena civilno-pravna pogodba za popravilo in delno novo izdelavo ograje okrog tovarniškega prostora.

Za potrebe proizvodnih oddelkov bodo nabavili telefonske aparate.

Tov. Mahneta Toneta so nagnadili za tehnično izboljšavo. Izboljšaj je sistem rezanja polivinila za tapetiranje stolov Sardan.

Povečal se je tapetniški oddelek, zato bodo sprejeli v delovno razmerje nove delavce.

TLI Stari trg

Sprejeli so plan proizvodnje

Koristno strokovno posvetovanje

9. januarja je bilo krajše strokovno posvetovanje, na katerem smo govorili o uporabi sistema študija dela v TP Cerknica. Na posvetovanju so bili vsi, ki delajo v tehnološkem oddelku tehnične priprave dela TP Cerknica ter direktor in šef proizvodnje. Na tem sestanku bi se modali dogovoriti, kako bi v TP Cerknica organizacijsko upeljali študij dela. Že na samem začetku je tov. direktor zastavil vprašanje, ki sem ga prvič slišal na pravem mestu in ob pravem času: Ali vas je (misli je na tehnologe in analitike časa) odgovorni strokovnjak iz Skupnih služb dobro poučil o sistemu študija dela? Ali ima novi sistem prednost pred sedanjim? Ali tisti, ki ste bili na seminarju, menite,

da mesec december v višini 905. 845 N din. Da bo plan dosežen, bo morala žagalcica vsaj zadnji teden v mesecu obratovati v dveh izmenah, neizkoriscene dopuste pa bodo izkoristili v januarju.

— Potrdili so plačilo 211 nadur, za prezidavanje peči, popravilo strojev, delo v zabojni, inventure žaganega lesa in polizdelkov in pri obratovanju Collesa v času novembarskih praznikov.

TIP Cerknica

Zaenkrat ni perspektive za počevanje investicij v tovarni, kadar so prvotno mislili. Vsi izračuni s tem v zvezi so pokazali, da rekonstrukcija v sedanjih pogojih ne bi bila ekonomična. Kljub temu pa bodo opravili nekaj izboljšav, ki so nujno potrebne, da bi bili izdelki čim bolj kvalitetni. Potrebno je nabaviti še en iverač ter novo brusilko, da bo brušenje plošč kvalitetnejše, odstopanje v debelini plošč pa minimalno. Poleg tega pa bo tudi na sedanjem postrojenju nekaj izboljšav.

Sprejeli so sklep, da se vnese v Pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka, kriterije za pravice do nagrad delavcev za 10, 15, 20 in 25 let službovanja pri podjetju.

Nagrade za

10-letnico	300,00 N din
15-letnico	500,00 N din
20-letnico	800,00 N din
25-letnico	1200,00 N din

BŽ Cerknica

Možnosti za čiščenje žamana iz bukovih desk so preproste in ta problem še ni rešen. Žičnih krtičk, ki bi se dale montirati na polnojarmenik, ne izdeluje nobena tovarna. Druga rešitev, z zračnim čiščenjem, je mogoča, vendar mora TIP Cerknica izpopolniti kompresorsko postajo, ker je doseganja oskrba z zrakom preslab.

— Odobrili so 300,00 N din za nakup pluga. Montaža je mogoča na gasilskih avtomobilih. Stane približno 1.000.000 S din in naj bi za ta nakup prispevale del sredstev poslovne enote.

— DS se strinja, da ostane avtomat za kokito v TP Cerknica in da se na koncu tovarne TPC napravi vrata.

Skupne službe

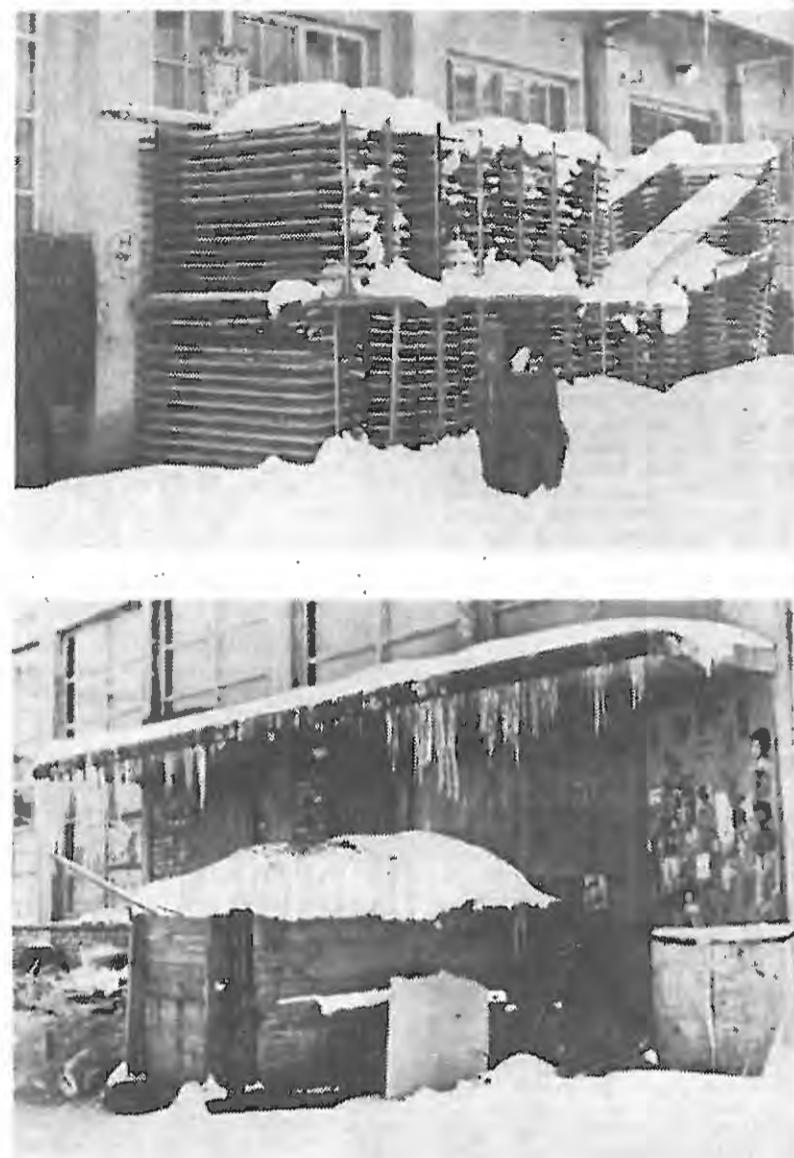
— Odobrili so nabavo radioaparatorov za tovarne automobile v skupni vrednosti okrog 2.500,00 N din iz ostanka doh. transporta.

Sprejeli so plan investicijskega vzdrževanja SKS Brest Cerknica za leto 1968, s pripombo, da razvojno-tehnična služba pravi plan stroškov, ki bodo nastali z investicijo napeljave električnega priključka na Kegljišču Brest Cerknica.

Računska služba mora obvestiti DS o najnovejši analizi cennikov tujih partnerjev in našega lastnega prevoza in pri tem upoštevati pripombe iz Rakovega Skocjanca.

Iz sklada skupne porabe bodo plačali 200,00 N din za prekresk za preobremenitev tovornega avtomobila.

Slab gospodar, malomarnost ali ...?

ŠE ENKRAT, zakaj tako?

V zadnji številki Obzornika je v članku Zakaj tako? J. Resnik iz TP Martinjak govoril o malomarnem in neodgovornem ravnanju z vzorcem TP Martinjak pri nakladanju in prevozu s Salona pohištva v Ljubljani.

Strinjam se z ugotovitvijo, da so prispeti nekateri vzorci s sejma poškodovani, toda ker je pisec omenjenega članka obravnaval vzroke za takšno stanje zelo enostansko, je potrebno reči o tem še nekaj besed.

V članku piše, da tov. direktor iz TP Martinjak ne vedo, kdo je organiziral nakladanje in prevoz vzorcev iz Ljubljane po končanem sejmu. Mislim, da že ta podatek, pa tudi to, da po tednu dni, ko so bili vzorci v skladišču TP Cerknica, nihče iz Martinjaka ni vprašala, kaj se dogaja z vzorci, dokazuje, kakšno zanimanje kažejo do svojih vzorcev. Seveda pa so takoj, ko so prejeli vzorce, imeli mnogo kritičnih pripomb o poškodbah, ki so bile na vzorcih zaradi prevoza.

V TP Cerknica smo se odločili, da za Salona pohištva v Ljubljani odpošljemo vzorce v montažnem in nepakiranem stanju tako, da jih med prevozem zavarujemo s pritrailnimi letvami na kamion in obložimo z odejami in raznimi oblogami. Tako zavarovani vzorci so prispeti na sejem populnom v dobrém stanju. Za odvoz vzorcev s sejma smo v Ljubljano poslali mizarja iz vzorčne delavnice, ki imajo zaradi poznavanja vrednosti vzorcev in svoje strokovnosti največ kvalifikacij za takšno delo.

Klub takim varnostnim ukrepom pa je prišlo do poškodb na nekaterih vzorcih, predvsem med prevozem in razkladanjem v TP Cerknica. Vzrok za takšno stanje je gotovo neodgovornem čutu za skupino imovino tovarishev, ki so opravljali prevoz, in skladičnih delavcev.

Mislim, da bi morale dosedanje izkušnje služiti obema poslovni-

- da ima Brest teleprintersko zvezo s celim svetom, da pa je Bazenska žaga že 2 meseca brez telefonske zveze;
- da kljub zmanjšanemu številu Brestovih službenih potovanj ni na razpolago osebnih avtomobilov zasebnikov, kar pa velja samo za zimske mesece;
- da člani kolektiva z otroki kljub prehodu na novi delovni čas ne iščejo možnosti varstva otrok v vrtcu;
- da v naši občini že tri organizacije delajo po novem delovnem času, da pa občinska uprava ostaja na starem delovnem času, ker nimajo urejene prehrane in otroškega varstva;
- da je bilo decembra zasedanje občinske skupščine onemogočeno zaradi nesklepnosti;
- da so delavci Bazenske žage dobili tretjo številko Brestovega obzornika še sredi januarja;
- da samo 54% otrok v občini Cerknica konča šolanje v osmem razredu;
- da so vsi WC prostori v TP Cerknica okrašeni z lepimi karikaturami neznanih avtorjev, da pa uredniški odbor Brestovega obzornika zmanjša so delavca — karikaturista;
- da sta bila 14. in 15. 1. dva krivca za zastoj na cestah — močan veter, ki je delal zame in strojnik buldožerja, ki ga dva dni ni bilo na delo.

Diagram za določanje površine, prostornine in teže leseni predmetov

Naše podjetje se je že tako razvilo in moderniziralo, da tudi v praksi prevladuje mnenje, da proizvodnja ne more teči normalno brez pravočasne in kvalitetne pri-

dela pri svojih vsakodnevnih opravljenih pogostih uporablja podatke, ki se ponavljajo, ali pa so v zakoniti zvezi z že izmerjenimi (določenimi) podatki. Če je temu

tiko, ki bi jo morala reševati tudi v proizvodnji. Na vsak način je od tega močno odvisna organizacija dela v sami službi, o čemer pa bomo spregovorili v eni izmed

DIAGRAM ZA DOLOČANJE POKRŠINE, VOLUMINA IN TEŽE LESNIH OBDELANCEV.

DIAGRAM JE KONSTRUIRAN NA OGRANIČENI FORMULE:

$$G = (L \cdot A \cdot d)^p$$

G = TEŽA V kg
L = DOLŽINA V dm
A = SIRINA V dm
d = DEBELINA V dm
P = VOLUMEN V dm³

P = POKRŠINA V dm²
V = VOLUMEN V dm³

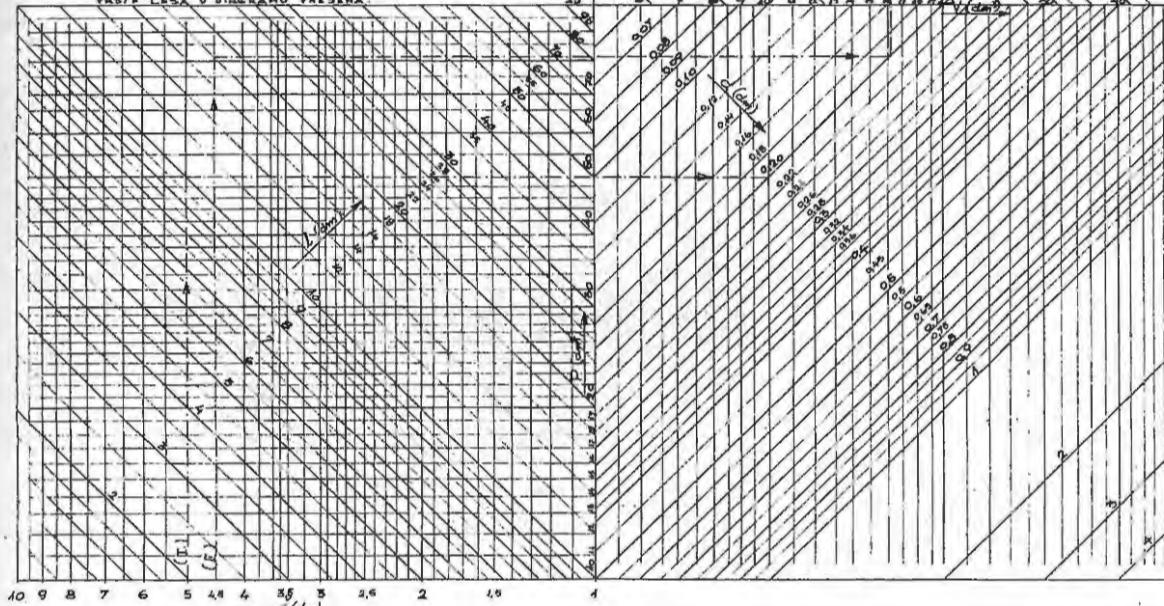
NAVODILO: POLEČI, KJE SE DEKATA, $L^p \times A^p$, OD TE TOČKE POTEZI PRAVOKOTNIČNO NA SKALO, D^p , IN ODČITAJ POKRŠINO V dm². PODALJŠAJ PRAVOKOTNIČNO * SKALE, P , DA SE PRESEKA X, d, OD TEGA PRESEKA POKRŠICA PRAVOKOTNIČNO NA SKALO, V , IN ODČITAJ VOLUMEN V dm³. PODALJŠAJ PRAVOKOTNIČNO S SKALE, V , DA SE PRESEKA Z, g, OD TEGA PRESEKA POTEZI PRAVOKOTNIČNO NA SKALO, G , IN ODČITAJ TEŽO OBDELANCEV V kg. (glej PRIMER I in II, ki je označen z ——)

PRIMER I: $L = 10$
 $A = 5$
 $d = 0,2$
 $P = 50 dm^2$
 $V = 10 dm^3$
 $G = 6 kg$

PRIMER II: $L = 10$
 $A = 4,5$
 $d = 0,2$
 $P = 81 dm^2$
 $V = 16,2 dm^3$
 $G = 10,1 kg$

MATERIAL = IVERNA PLOŠČA

OPOMBA: ZA STANDARDNE VRSTE LESA, KI SO STALNO V RAZS. JZ HA DIAGRAMU VOLUMENA TEŽA (P) IZRAČUNANA ZA 8% VLAŽNOSTI LESA, KI JE ZAPOSLEDNE VRSTE LESA V DIAGRAMU VNEŠNA.

pravljene tehnične dokumentacije in vsega, kar sodi k tej dokumentaciji. Tehnična priprava dela ima torej zelo odgovorne in težavne naloge. Kako jih bo znala opravljati, pa je v mnogočem odvisno tudi od urejenosti podatkov. Znano je, da tehnična priprava

tako, potem je le še korak do racionalizacije (poenostavitev) dela v tehnični pripravi. Takšno poenostavljanje ne bo samo ekonomsko, pač pa tudi organizacijsko koristno. Tehnična priprava s tem ko uporablja ta postopek pri lastnem delu, nakazuje problema-

prihodnjih števil Obzornika. Ta »korak« od že znanih ali zakonito povezanih podatkov do poenostavljenega dela v tehnični pripravi je urejanje podatkov s pomočjo diagramov ali tabel. Takšen primer lahko pokažemo ob diagramu za določanje površine, prostornine in teže leseni predmetov. Ta diagram je namenjen predvsem, normircem (planerjem) surovin in površinskih materialov ter analitikom časa (normircem časa) pri tehnični pripravi dela v tovarnah pohištva. Ko se naučimo (in za to ni treba dosti časa) uporabljati diagram, lahko zelo hitro in brez kakršnegakoli pisana ugotovljamo površino, prostornino in težo kateregakoli predmeta. Prostorninska teža lesa (γ) je odvisna od vrste lesa in njegove vlažnosti. Zato je treba še prej, preden uporabimo diagram, izračunati to težo. Da je to preproste so na diagramu že zapisane prostorninske teže lesa pri 8% vlažnosti za vse tiste vrste, ki jih najpogosteje uporabljamo. 8% vlažnost je izbrana zato, ker je v praksi pri uporabi lesa najpogosteje. Na osnovi tega je preračunana prostorninska teža za vrsto lesa, naznačeno na diagramu, po naslednji formuli:

$$\gamma = \gamma_0 + 0,08 \\ (1 + 0,84) \gamma_0 + 0,08$$

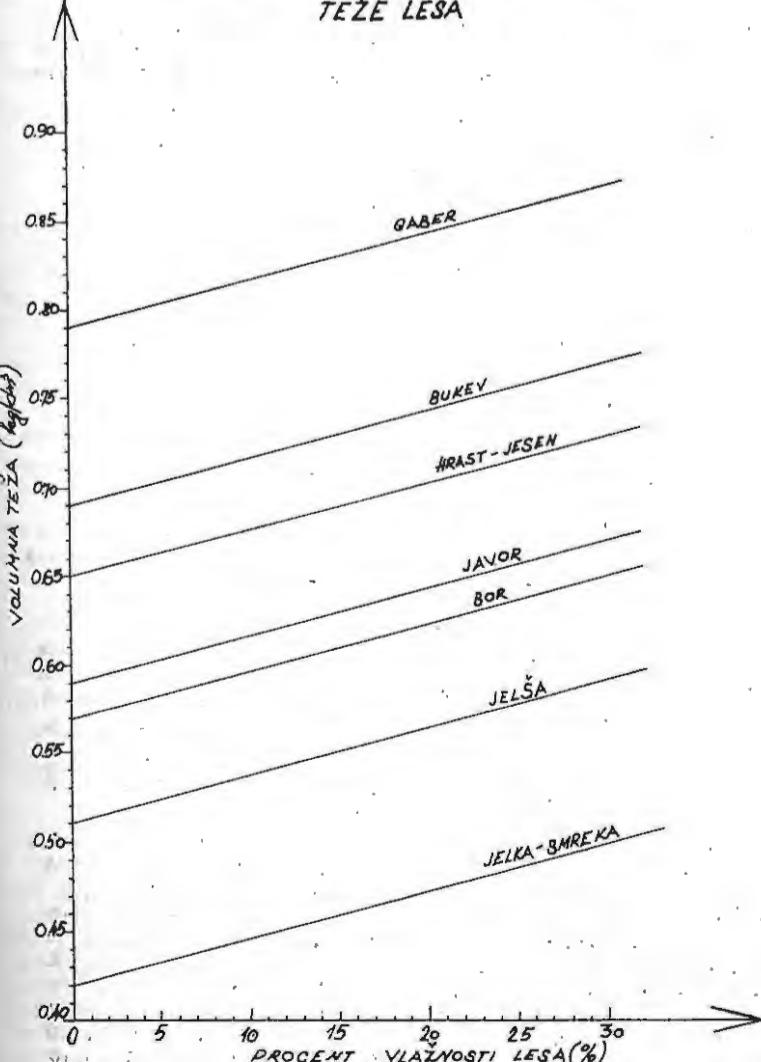
Ce iščemo prostorninsko težo ob drugačnem odstotku vlažnosti, ali za drugačno vrsto lesa, jo lahko določimo s pomočjo diagrama za prostorninske teže. Ta diagram temelji na formuli:

$$\gamma = \gamma_0 + u \\ (1 + 0,84) \gamma_0 + u$$

Ta formula velja za 0 do 3% vlažnosti lesa. Prostorninsko težo za iverne plošče so laboratorijsko ugotovili, za tri največje jugoslovanske proizvajalce teh plošč. Teža je v povprečju (od 8–9% vlažnosti) 0,66 kg/dm³.

K. ing. Medugorac

DIAGRAM ZA DOLOČANJE VOLUMENE TEŽE LESA

K. King

Mladina piše

MLADINSKA ORGANIZACIJA IN NJENO DELO V TP CERKNICA

KDAJ BO DOBILA MLADINA TP CERKNICA SVOJ KLUBSKI PROSTOR?

Že vrsto let nas muči problem, kje naj najdemo prostor, kjer bi lahko preživiljali svoj prosti čas. O tem smo mnogo razpravljali, storili pa nič. O tem problemu mladih sem spregovoril z glavnim direktorjem, ki mi je na vprašanje, kje bi našli klubski prostor, odgovoril naslednje: »V načrtu imamo, da bomo preuredili prostore stare direkcije in jih namejili mladini.« Pri tem pa mi mladi ne smemo stati križem rok, temveč moramo sami opraviti dela, ki bodo potrebna. Za to bo potreben precej sredstev. Moramo se zavestati, da je pri nas klubsko dejavnost še precej v povojih. Tudi naš aktiv se bo vključil v nagradno tekmovanje »NAŠ KLUB 1968«, kar nas bo prisililo k večji aktivnosti.

M. King

NOV CENIK PREVOZOV NA DELO

MLADINA TP CERKNICA JE PRIREDILA PLESNE VAJE

Zaradi potrebe in vzgoje same je sekretariat mladinskega aktiva odločil, da bo v zimskih mesecih organiziral plesni tečaj. Velika zainteresiranost mladih nas je spodbudila k hitrejšemu delu. Ker imamo tudi plesnega učitelja, nismo hoteli zamuditi priložnosti. Tudi cena za plesni tečaj je zelo dostopna, saj znašajo stroški plesnih vaj samo dva tisoč starih dinarjev.

Muslim, da je program, ki nam ga je predložila plesna šola, zelo pester. Za začetek so izbrali plese, ki jih najčešče plešemo:

polka,
valček,
tango,
angleški valček,
fokstrot,
blues,
swing.

S plesnim učiteljem smo se dogovorili naj ima na plesnih vajah fant belo srajco in kravato, dekle pa široko krilo in nizke ali pa srednje pete. Za kulturno obnašanje pa boste pač sami poskrbeli.

Naša želja je, da bi se pri plesnih vajah čim več naučili in pripeljali s seboj čim več svojih prijateljev.

M. King

DEDEK MRAZ OBISKAL ŠOLO IN OTROKE ZAPOSLENIH

Že nekaj let prejemajo otroci zaposlenih delavcev v našem podjetju določeno za Novo leto. Tako so tudi letos bili obdarjeni. Darila so bila različna, najbogatejša pa so bile za otroke starosti od 10–15 let.

Daril pa niso bili veseli samo otroci, pač pa tudi njihovi starši, saj so sicer skromnim darilom povzročili veliko novoletno razpoloženje v družinskem okolu.

Večina delavcev je mnenja, da bi bilo to veselje še večje, ko bi organiziralo podjetje izročanje teh daril na tak način, da bi otroci sami prišli ponje. Darila naj bi jim izročil Dedeck Mraz. Lahko bi se ob tem izročanju organiziralo ustrezni kulturni program.

Dedeck Mraz pa ni obdaril samo otroke zaposlenih, ampak tudi učence v osnovnih šolah.

V osnovni šoli Cerknica je obdaril 60 in v osnovni šoli Grahovo 40 učencev, ki imajo najboljši učni uspeh, s pesmimi Vinka Šumrada — »Ulaka«. Učencem osnovne šole iz Cerknice pa so poslovne enote Tovarne pohištva, Bazenska žaga in Tovarna ivernatih plošč z denarnimi sredstvi omogočili ogled gledališke predstave v Ljubljani.

J. Klančar

CENIK

Relacija (začetna voznovnica in končna) Cena mesečne voznovnice N din

Rakitna—Cerknica	103,80
Pikovnik—Cerknica	74,90
Župeno—Cerknica	69,10
Otave—Cerknica	63,50
Šelšček—Cerknica	39,60
Žilce—Cerknica	110,90
Otvavica—Cerknica	110,90
Lovranovo—Cerknica	94,20
Cajnarje—Cerknica	72,00
Podslivnica—Cerknica	49,80
Topol—Cerknica	44,40
Unec—Cerknica	41,00
Rakek—Cerknica	31,90
Begunje—Cerknica	28,40
Runarsko—Cerknica	98,90
Studenec—Cerknica	91,80
Veliki vrh—Cerknica	91,80
Velike Bloke—Cerknica	91,80
Nova vas—Cerknica	70,60
Bločice—Cerknica	42,30

S. Bogovčič

Brestov Obzornik gostuje

SEJA SKUPŠCINE OBČINE CERKNICA

Ob zaključku leta 1967 sta se na skupni seji sestala občinski zbor in zbor delovnih skupnosti Skupščine občine Cerknica. Odborniki so obravnavali analizo periodičnih obračunov delovnih organizacij za obdobje januar–september 1967 in sprejeli več odlokov.

Gospodarstvo občine Cerknica je doseglo v devetih mesecih 1967. leta ob zaostrenih razmerah na tržišču, rahlem naraščanju cen, večji založenosti z reprodukcijskim materialom, večjimi terjatvami do kupcev, večjimi zalogami gotovih izdelkov ter manjšimi krediti za 8 % večji celotni dohodek kot ga je imelo v enakem obdobju leta 1966. V enakem obdobju so se povečala porabljena sredstva za 6 %. Neto produkt se je povečal za 11 %, kar je vplivalo na izločanje sredstev za osebne dohodke, ki so se povečali za enak odstotek kot neto produkt. Razveseljivo je, da se je povečal ostank dohodka za 23 %, kar daje gospodarstvu možnost za večje naložbe v modernizacijo tehnologije. Zaskrbljujoči pa so podatki, da so se povečale zaloge na skladisih za 12 % in terjatve do kupcev za 14 %.

Iz podatkov spoznamo, da v gospodarstvu v občini povečujemo proizvodnjo hitreje, kot napreduje v republiškem merilu. Kljub temu pa nam primerjava med republiko in občino pokaže, da še zaostajamo z republiškim povprečjem. Tako je neto produkt na delavca za 21 % manjši kot je republiško povprečje, osebni dohodki so za 15 % manjši, zalogi gotovih izdelkov za 9 % večje, medtem ko obratna sredstva počasneje obračamo kot v republiki. Primerjava nam pokaže, da dosega približno enake rezultate kot so v povprečju panoge le KOVINOPLASTIKA LOŽ in nekoliko boljše rezultate kot so doseženi v panogi »Brest« Cerknica. Vsa ostala podjetja imajo precej slabše rezultate kot so v republiki.

Razpravo o delovnem času so na predlog predsednika tov. Teliča odložili do prihodnje seje občinske skupščine.

Zbora sta sprejela naslednje odloke:

1. Odlok o začasnem finansiraju proračunske potreb občine Cerknica za čas od 1. 1. do 31. 3. 1968.

2. Odlok o najemu kratkoročnega posojila. Posojilo 3.000,00 N din bodo najeli iz rezervnega sklada občine in ga morajo vrniti do konca leta 1968 iz rednih proračunskega sredstev. Uporabili ga bodo za proračunske izdatke ter za kritie proračunskega sredstev, ki dotečajo neenakomerno.

3. Odlok o rebalansu proračuna občine Cerknica. V proračunu so se zmanjšale postavke za katere so ugotovili, da niso nujne. Ta sredstva so prenesli na ostale dejavnosti.

4. Odlok o minimalnih tehničnih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš in poslovnih

prostorov v družbeni lastnini ter o načinu delitve sredstev za investicijsko in tekoče vzdrževanje.

5. Odlok o ustanovitvi javnega pravobranilstva občine Cerknica.

6. Odlok o določitvi ustanov, zavodov, manjših delovnih in ostalih organizacij ter organih državnih uprave, ki morajo ustanoviti organe varstva pred naravnimi in ostalimi hudimi nesrečami.

7. Odlok o dopolnitvi odloka o povišanju prodajnih cen v občini Cerknica. Odlok se tiče cen mleka.

8. Sklep o pooblastilu arhiva za opravljanje službe varstva arhivskega gradiva.

F. Mele

KAKO SO SPLUŽENE CESTE?

S cestami imamo pravzaprav različne probleme, ki pa so vsi v temi zvezi z vprašanjem denarja. Vsi ti problemi pa so povezani z nikolicno ni, ki se ponavlja kot refren.

Nimamo cest, nimamo denarja za asfaltiranje že zgrajenih cest, nimamo dovolj denarja za njihovo redno in kvalitetno vzdrževanje, nimamo, nimamo...

Posebne težave povzroča zimsko vzdrževanje oziroma pluženje cest, kar nam v letošnjem, ne ravno priznanih zimi dokazujejo noše ceste. Pri tem ni glavni problem denar, pač pa neustreznih sredstva za čiščenje cest in nestrokovno vodstvo, kar potrjuje zapoznenost vseh akcij.

Dokaz za ta nam je lahko magistrala občinska cesta na relaciji od Grahovega do Unca. Asfalt vidimo samo takrat, ko ekipa za čiščenje priskoči na pomoč adjuga. Snežna plast, ki ostane po pluženju, je predebla, da bi jo lahko kasnejše potresna sol razjedla. Dvomim, da vozniki motornih vozil hvaljajo sol, ki cesto sama razmehča, avtomobil po po nezaščitenih mestih uspešno spreminja barvo. Po treh štirih takih zimah postane priljubljeni fičko odlični dodatek pri proizvodnji železa.

Zanimivo se tudi ožijo širine posameznih cest, če jih veter le nekajkrat zometi. Nazadnje ostanejo samo šteze za pešce. Mogoče bo kdo ob tej nestrokovni kritiki jeman ali pa se bo sama pomilovalno nosmehnil. Če bi bil prizadet samo jaz, potem naj bo tako ali drugače. Ker pa je od dobrih cestnih zvez odvisna tudi proizvodnja 1400 članskega kolektiva, bi bilo prav, da bi o teh problemih spregovorili odgovorni ljudje v občini.

PISMO UREDNIŠTU

Kolektivu Bresta se zahvaljujemo za pozornost do upokojencev.

Nepozabno je bilo tovarisko srečanje ob dvajset letnici Brestovega obstoja. Z veseljem in zanimanjem prebiram novice v Brestovem obzorniku.

Se enkrat hvala vsem. V letošnjem letu pa želim kolektivu dober poslovni uspeh.

Purkart Jožef
Gor. Otave 6

Prepričan sem, da bi tak sestavek vsakdo prebral z zanimanjem, posebno še, ker bi s prispevki zunanjih sodelavcev postal naš časopis še bolj aktuelen.

F. Hvala

ZAKAJ KULTURNO-PROSVETNA DEJAVNOST V CERKNICI NE MORE ZAŽIVETI?

O vprašanju kulturno-prosvetne dejavnosti že več let razpravljajo v različnih družbeno-političnih organizacijah, društvenih, krajevnih skupnostih, največkrat pa na cesti in v lokalih. Vendar samo razpravljajo za rešitev tega vprašanja, pa ne store nič. Želel bi na kratko opisati vzroke za tako stanje in povedati svoje mnenje, kako naj bi se lotili konkretnega dela, da bi oživeli kulturno-prosvetno dejavnost.

V prvih povojuh letih je bila kulturno-prosvetna dejavnost zelo pestra. Naj naštejem le nekaj zvrsti te dejavnosti: dramatsko sekcijo, mešani pevski zbor, folklorna skupina, godba na pihala, instrumentalni kvintet, knjižnica ter razne podobne oblike izživljanja, da ne naštevam še športnih dejavnosti. V vse te dejavnosti so bili vključeni ljudje različnih poklicev in starosti. Idejni in strokovni vodje vseh teh dejavnosti so bili zlasti prosvetni delavci iz šol ter nekateri veterani, ki so bili vključeni v »SOKOL« v bivši Jugoslaviji.

Iz leta v leto pa se je v Cerknici spremnjal miselnost ljudi, se je spremnjal tudi odnos do sodelovanja in prostovoljnega dela v kulturno-prosvetnih dejavnostih. Prosvetni delavci iz šol so menili, da za organizacijo in vodenje te dejavnosti niso poklicani samo oni, temveč tudi drugi šolani ljudje, na primer tehniki in inženirji iz tovarn, pa tudi drugi izobraženi ljudje iz podjetij in ustanov. Vendar le-ti niso imeli posluha za prostovoljno delo. Vsakdo je gledal le svoje lastne interese in se ni menil za to, kaj se dogaja v njegovem okolju. Kljub temu pa je še vedno bila trdna volja do prostovoljnega dela pri ljudeh, katerim so Cerknica in bližnje vasi rojstni kraj. Vendar večina teh ljudi ni bila šolana, da bi bila sposobna napraviti kaj več od amaterskega sodelovanja v raznih vrstah kulturno-prosvetne dejavnosti, temveč so pričakovali strokovno pomoč od ljudi, ki so prihajali iz raznih šol. Toda nihče od teh ni bil pripravljen karkoli storiti za kulturno-prosvetni načrt.

Poleg tega, da ni bilo nikogar, ki bi vodil razne oblike kulturno-prosvetne dejavnosti, pa je vseskozi velik problem prostorov, saj v Cerknici niso zgradili nobenega prostora v povojuh obdobju za kulturno-prosvetno dejavnost, ampak se še danes razvija vsa ta dejavnost (ostal je pravzaprav le še kino) v zapršenem in dotorjanem domu »Partizana«. Če k temu prištejem še večji problem finančnih sredstev, potem lahko zaključim z razvojem vse dosedanje kulturno-prosvetne dejavnosti.

Toda kaj storiti sedaj, ko ni ostalo ničesar od kulturno-prosvetne dejavnosti.

Ob že ugotovljenem dejstvu o spremenjeni miselnosti ljudi, pa tudi ob splošno dognanem dejstvu, da so nekdanje oblike kulturnega izživljanja preživele, nam preostane še edina oblika kulturnega izživljanja gostovanje profesionalnih kulturno-prosvetnih skupin, ki naj bi popestrile prosti čas delovnih ljudi s sodobnejšimi oblikami prireditev, ki jih že dolgo časa organizirajo po mestih v svetu, pa tudi pri nas v neposredni bližini, v Ljubljani, Postojni, Kopru in drugod. Za vse to je potrebna le organizacija in pa seveda tudi denarna sredstva, ki naj jih v te namene zbirajo v okviru krajevne skupnosti.

F. Tavželj

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE GRADIŠČE CERKNICA

GRADI V CERKNICI

stanovanja za prodajo

v Cerknici bodo stanovanja vseljiva v 22 stanovanjski stolpiči v mesecu JUNIJU 1968.

Na razpolago bo za kupce:

17 dvosobnih stanovanj po ceni	á 76.046,80 N din
1 enoinpol sobno stanovanje po ceni	á 67.211,45 N din
2 enosobna stanovanja po ceni	á 53.518,71 N din
2 samski sobi po ceni	á 22.528,16 N din

Stanovanja bodo ogrevana s centralno kurjavo, opremljene kopalnice in skupinsko TV anteno.

Vsa stanovanja bodo zgrajena za prodajo in jih lahko kupijo delovne organizacije in posamezniki.

Podrobne informacije lahko interesenti dobe osebno na upravi podjetja v Cerknici, Cesta 4. maja 80, ali po telefonu št. 790-04 Cerknica.

Delavske športne igre 1968 da ali ne?

Tradicionalnih delavskih športnih iger BRESTA, ki so jih do sedaj organizirali na delavski praznik 1. maj, v preteklem letu ni bilo. Vsem nam je znano, da smo v letu 1967 praznovali 20-letnico BRESTA. Zato so nameravali delavske igre prestaviti in jih vključiti v program praznovanja te obležnice. Na sestanku odbora za praznovanje so sklenili, da bodo delavske igre odpovedali klub razposlanim vabilom. Odločitev odbora, da športne igre odpovedo, je bila enostranska in premalo premisljena. Na ožjem področju Cerknice ima naš kombinat dve poslovni entitete z več kot 1000 zaposlenimi. V teh enotah dela več kot 20 % mladincev, ki so v dobi duševnega in fizičnega razvoja. Tej mladini, ki je potrebna zdrugega duha, ne nudimo ničesar, razen neposrednega proizvodnje procesa. Da se tako delo ne bi nadaljevalo, morajo odgovorni, zlasti Koordinacijski odbor sindikata, bolj zavestno in z večjo voljo podpirati želje že tako maloštevilne mladine po športnem delovanju. Pred nami je leto 1968. Časa bo dovolj, da pretekle napake in nedovoljnosti popravimo in vsaj tradicionalne delavske športne igre nadaljujemo.

Pogoji za delo so. V letu 1967 je bil BREST pobudnik in finančnik za zgraditev rokometnega igrišča pri osemletki v Cerknici. Za ustavitev sekcijs za rokomet ali celo košarko je mladina odgovorna, da vsaj delno opraviči vložena sredstva, ki niso bila majhna. Poživiti bi moral delovanje kegljaškega kluba, streleske sekcije itd. Težko je organizirati delavske igre brez aktivnega in sistematičnega dela. Dosedanja organizacija je bila kratka, samo občasna in ni rodila zaželenih rezultatov.

Če hočemo nadaljevati z delavskimi igrami, potem pripravimo že sedaj program celotne prireditve in organizirajmo sistematične treninge. Mladinska organizacija in sindikat naj bosta pobudnika akcije, konkretno organizacijo pa naj prevzamejo strokovne službe. Zadnji čas je, da se začnemo zavestiti, da ustvarja dobra športna vzgoja zdravega in produktivnega delavca, zato moramo posvetiti tej aktivnosti v podjetju tudi s strokovnega stališča posebno pozornost.

F. Kranjc

Pravnik odgovarja

V drugi številki »Brestovega obzornika« ste objavili odgovor, da je delavka z otrokom, starim do osmih mesecev, ima torej pravico delati štiri ure na dan ne glede na to, ali traja v poslovni entitete dnevno v tednu delati tudi po 5 ur dnevno v poslovni entitete, ki je uvedla 42-urni delovni teden s povprečno tremi prostimi sobotami v mesecu.

Takšna razloga določbe 40. člena TZDR nima v zakonu nobene opore in utemeljenosti. Zakon je čisto določen: delavki-materi z otrokom, ki še ni star osmih mesecev, izrecno priznava pravico delati štiri ure na dan (in ne 24 ur na teden!). Čim delavka s svojim zahtevkom uveljavlja to pravico, ji mora delovna skupnost to omogočiti ne glede na to, koliko delovnih dni v tednu delajo. Delovna skupnost ne more z nikakršnim dogovorom trajanje te pravice spremeniti, pa čeprav uvede petdnevni delovni teden. Ni namreč res, da se določba 40. člena nanaša samo na časovno razporeditev pri šestdnevni delovnem tednu, saj zakon v 56. členu predvideva možnost petdnevnega delovnega tedna, ne da bi na realizacijo te možnosti vezal kakršnokoli spremembu dnevnega delovnega časa delavki-materi otroka, starega do osmih mesecev, ki uveljavlja svojo pravico do krajevnega delovnega časa. S tem, da je priznana takšni delavki pravico do štirihurnega dela na dan, ni zakon nikjer in z ničemer hkrati določil, da mora njen celotedenški delovni čas znašati skupaj 24 ur. Razloga, da mora »skupni delovni čas delavca s štirihurnim dnevnim delovnim časom znašati 24 ur tedensko«, je hudo samovoljna in ne upošteva dnevne zaščite matere z otrokom. Njene pravice ni mogoče izenačiti z možnostmi, ki jih daje zakon za zaposlitve z najmanj polovico polnega delovnega časa.

In še terminološka pripomba: odgovor se nanaša na delavko-materi otroka, ki še ni star osmih mesecev in na njeno pravico do skrajšanega delovnega časa; ne nanaša pa se na delavko-poročnico, pri kateri sploh ne moremo govoriti o skrajšanem delovnem času, ker ima kot porodnica pravico do porodniškega dopusta. Treba je namreč razlikovati delovno-pravni status delavke z otrokom do osmih mesecev starosti od statusa, ki ga je deležna delavka kot porodnica.

R. Miklč

NAGRADE IZ 3. ŠTEVILKE

- Hren Vojko — učenec
- Hrblan Ivanka, TP Martinjak
- Kočevvar Miro, TP Cerknica
- Klančar Jože, TP Cerknica

Spoštovane bralce obveščamo, da križanke zaradi tehničnih ovir v tej številki nismo mogli objaviti.